

Bárdosy Éva

A SZÍV CSALÁDAKADÉMIÁJA

Bárdosy Éva

A SZÍV CSALÁDAKADÉMIÁJA

*A Családakadémia előadóival
„A SZÍV” c. újságban megjelent interjúk*

Családakadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2004

ISBN 963 86371 2 9

Kiadja a Magyar Schönstatti Családmozgalom
Családakadémia-Óbudavár Egyesülete
8272 Óbudavár, Fő u. 14.
Tel./fax: 87/479-026
info@csaladakademia.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Nyomdai előkészítés: Palásthy Imre, Balatonfűzfő
Nyomás: OOK Press nyomda, Veszprém
Felelős vezető: Szathmáry Attila

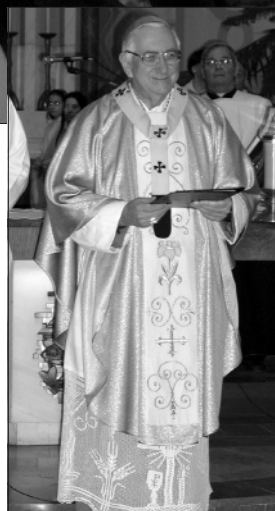
Előszó

CSALÁDAKADÉMIA A SZÍVBEN

A Szent Magyar Királyi Családról nevezett Családakadémia családtréner-képzőjének diplomaosztója volt 2001. december 8-án a kispesti Nagyboldogasszony főplébánia-templomban, amelyen a sok-sok érdekelt mellett részt vett Bíró László családreferens püspök és Beller Tilmann schönstatti atya is. A diplomákat dr. Paskai László esztergom-budapesti bíboros érsek adta át.

A Családakadémia a schönstatti családépítő lelkeségi mozgalomnak olyan „intézménye”, amely a hazai családok hiánybetegségeinek, sok-sok sebének látván öltött testet. Nem kőből épült ám, hanem olyan házaspárokból, amilyenek már az említett ünnepen vették át családtréneri diplomájukat. Családcsoportok számára készített előadásokból építkezik, olyan házaspárok előadásaiból, akik ehhez a lelkeséghez kapcsolódva legele-

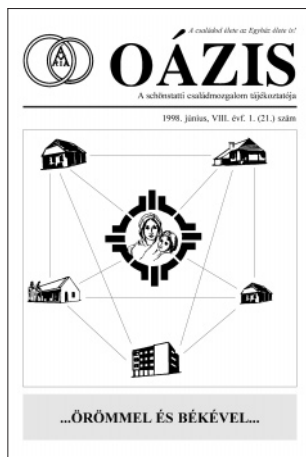
mibb feladatuknak tekintik a házasság szentségéből táplálkozó mindennapi kereszténység megvalósítását: a közös családi imádság gyakorlatát, az önnevelést, a házassági szerelem és hűség elmélyítését, s az ilyen életre alkalmassá váló gyermekek nevelését. Mindennek egyik bensőséges és „titkos” erőforrása a háziszentély: a családaya, a családapa és még a gyermekek is úgy járulnak a Szűzanya képe elé hálát adni, tanácsot kérni, erőt meríteni, ahogyan a felnőtt gyermek ünnepi pillanatokban siet az anyai házba.

Komoly és gyakorlati előzmények után lép tehát egy-egy „családakadémista” előadó házaspár más házaspárok elé, hogy tapasztalataikat továbbadják és a jót terjesszék, hogy hallgatóik között is egyre több legyen a boldog családi élet által életszentségre törekvő ember. Az előadások témái mind időszerűek, gyakorlatiak és valódi társadalmi szükségletet „elégítenek ki”, elsősorban tanácsadás, tapasztalatcsere formájában. Például: az öröm; társunk elfogadása; szabadság a házasságban; a tömegember problémái és a megoldás: az erős család; a házasság szentsége; a házas- és csoporteszmény felismerése és életre váltása; veszekedés, kibékülés; hogyan találhatunk vissza egymáshoz; ünnepeink, a munka; gyermeknevelés; beszélgetés és kommunikáció; család és társadalom; a férfi és a nő értékei, eszménye és szerepe a családban; a dolgokhoz való kötődés; megbocsátás, kibékülés; a szentségi házasság művészete; hogyan erősíthetjük meg családunkat; a nemiség áttelekésítése; a házastársi szeretet és szerelem; az egység építése...

Ezekből a témákból jelen számunktól fogva sorozatot tervezzünk, hogy elszigeteltebben élő olvasóink is hozzájuthassanak ezekhez az értékekhez. A Családakadémia előadóival egyeztetve főként azokat a témákat iparkodunk olvasóink számára át dolgozni, amelyekre a legtöbb érdeklődés mutatkozik. Annál is inkább, mert a népszerű *Ha Jézus a család* c. rovatunk „kifáradása” óta érezhetően hiányzott családoknak szánt lapunkból egy ilyen rovat, s ezen csak átmenetileg enyhített az *Anyai örömmök* című sorozat, amely viszont csak a kisgyermekes anyák igényeire adott feleletet. A Családakadémia témái mentén haladva talán olyan utat fogunk bejárni, mintha egy magas hegyet másznánk

meg fáradságosan és verejtékezve. Minden bizsonnyal kalandokat is ígérnek a kapaszkodók, de a hegytetőn ránk váró kilátás nem az egyedüli hozama lesz fáradságunknak.

Hogy a jó Isten szeretetének jeleit nem csak akkor vehetjük észre, amikor minden „jól” megy a családukban, egy, a Magyar Schönstatti Családmozgalom lapjában, az Oázisban (1998. június, VIII. évf. 1. (21.) szám) megjelent kis írással szeretnénk ízelítőként megmutatni.

* * *

ÖRÖM ÉS BÉKE A SZÜLŐÁGYON

Valami megmagyarázhatatlan munkaláz vett erőt rajtam egy héttel a kiírás előtt. Szerettem volna, ha mindent rendben hagyok otthon, ha minél kevesebb tennivaló marad a nagyikra, hiszen úgyis lesz elég dolguk a „nagyokkal”! Ez a pánik a többi szülés előtt is jelentkezett, de most sokkal jobban megviselt...

S ami utána történt, csak utólag tudtam értékelni. Mintha valami gyeplőt kaptam volna a nyakamba, szép lassan elcsendesedtem, egyre kevésbé érdekelt, mi lesz otthon a szülés alatt. Egyre inkább befelé figyeltem és hallgattam. Felkészültem lélekben is szentgyónással, szentáldozással. Eljött a szülés napja... Igyekeztem teljes mértékben együttműködni, s viszonylag rövid idő múlva fel is sírt a gyermekem. A szülész arcvonásai azonban elárulták, valami baj van: beteg gyermekem született. Nem a megszépítő messzeség mondatja velem: nagy béke és öröm áradt szét bennem. Örömmel és békével éltem át mindazt, amire felkészített, s amelyen „csöndesen és váratlanul átölelt az Isten”.

(A SZÍV, 2002. január)

AZ ERŐS CSALÁD ÉPÍTŐELEMEI I.

Interjú dr. Varga József és Kata házaspárral
(2002. február)

Új rovatunkban a Családakadémia egy-egy átfogó előadására hívjuk fel a figyelmet. A soproni Varga-házaspár előadása az erős család formálását a körütekintő házépítéshez hasonlítja. Miért is kell a családnak erősnek lennie? Hogy a társadalmat alkotó nők és férfiak Isten szándéka szerint az Ő szabad akaratú képmásai legyenek.

Az erős család, mint a jól megépített ház, erős alapra épül, sok ideig tartó kemény munkával, de megéri az árát, hiszen ki akar düledezni, aládúcolt viskóban élni? Köszönjük, hogy Kata és József ország-világ előtt is válaszoltak valójában csak kettőjükre tartozó kérdéseinkre, mert válaszaikból így valamennyien tanulhatunk.

– A család előfeltétele a házaspár egymásra találása. Ez a hasonlatban a ház telkének kiválasztásával párhuzamos. A párválasztás meglehetősen misztikus esemény, és a hívők el sem tudják másként képzelni, csak Isten gondviselő jóakarata következményének, annak, ahogyan Ő már kezdetben egymásnak szánta azokat, akikre erős családokat kíván építeni. Ti hogyan ismerkedtetek meg, hogyan bukkantatok rá az ideális „telekre”?

– Egy faluból származunk, tehát az általános iskola évei alatt osztálytársak voltunk. A gimnáziumi évek alatt nem egy városban tanultunk. (Lelkiatyánk javaslatára külön-külön imádkoztunk a majdani házastársunkért.) Igazán közös történetünk egy szép hóeséses napon kezdődött, amikor (a volt osztálytársakkal

való találkozó után) Jóska hazakísért. Közös történetünk több eseményét persze csak utólag tudjuk értelmezni.

– *Ami az alapozást illeti, a családalapítók felelőssége, hogy közösen szilárd alapelveket alakítsanak ki, megállapodjanak bennük és következetesen alkalmazzák is őket. A ti családotok milyen alapelvekre épül? Sikereitek, kudarcaitok a következetes alkalmazásban?*

– Az alapelvek olyanok a családban, mint az építésben a pontalapok. Tehát több olyan pillére is kialakulhat a házasságnak, ami nélkül nem megy! Nekünk az egyik ilyen támpont Szent Pál Szeretethimnusza. Az esküvőnkön mi olvastuk fel, az volt a szentlecke. Alkalmazásának sikere, hogy több mint 21 éve vagyunk házasok. Istennek legyen érte elsősorban hála! Kudarcaink naponta vannak e téren, hiszen sokszor vétünk a szeretet megvalósításában. Az alapelvek nem azt mutatják, hogy mit értünk el, hanem haladásunk irányát.

A másik fontos elvünk: ne sodródjunk tehetetlenül a tömegben. Megfontoltan, éretten szeretnénk reagálni minden élethelyzetben. Vállaljuk, hogy sok kérdésben más a véleményünk, mint a társadalom nagy részének.

– *A ház falai és ablakai szűrőként szolgálják, hogy a házba csak a jó hatások jussanak be az ablak jóvoltából, de a por, a hideg, az esővíz ne ártson az épületnek és lakóinak.*

Az előadásban elhangzik, hogy kihívása gyermekek kamaszkora, ahol a kizárás és a beengedés harmóniája mérlegre kerül. Milyen konkrét tanácsot adnátok kamaszokat nevelő családoknak ezzel kapcsolatban?

– Kisgyermekkorban is célszerű, ha kevés, de egyértelmű tiltó táblája van a szülőknek. A kamaszkorra azonban ezeket teljesen le kell váltani. Persze nem egy csapásra engedünk meg mindent, hanem fokozatosan tanítjuk meg a gyereket, hogy önállóan döntsön. (Könnyű belátni, hogy ha mínusz 15 fokban nem vesz sapkát-sálát: akkor megfázik. De dönthet úgy, hogy ennek ellenére nem vesz. Megfázik, beteg lesz, vagyis megtapasztalja helytelen döntésének következményét.) Elengedhetetlen ez a folyamat! Az igazán fontos kérdésekben csak akkor tud majd éretten viselkedni, ha előtte begyakorolhatta. Szülőként legfonto-

sabb feladatunk, hogy éreztessük vele: 1. bízunk abban, hogy képes lesz egy adott feladattal megbirkózni, 2. bármikor elmondhatja gondját és kikérheti véleményünket, 3. az esetleges kudarc idején mellette leszünk: hozzánk jöhet. 4. töröljük a szótárunkból az „Ugye, ugye...” szófordulatot, helyette elmondhatjuk, mi másként döntöttünk volna az ő helyében.

Tehát a kamaszokat nevelő szülők nem „vezetnek”, hanem „kísérnek”. Egyre inkább a háttérből támogatják gyermeküket.

– *Az ablakoknak köszönhetően viszont világos és napfényes lesz otthonunk, s a szép környezet láthatóvá válik belülről is. Ilyen jó hatásnak tartjátok az azonos elvek alapján építkező erős családok létét, támogató jelenlétét. Ti is bizonyára sok jó családdal vagytok kapcsolatban. Említenétek egy-egy jellemző esetet, amikor egy másik család segített át benneteket valamely nehézségen?*

– Örülünk annak, hogy 16 éve mindig tartoztunk valamilyen házasság közösséghez. Valóban megtartó erő! Sokakkal fűznek össze kedves emlékek, csak néhány példa:

- ♦ hogy a négygyermekes édesanya mindenkinek elkészüljön a karácsonyra szánt pulóverrel, egy másik édesanya besegített neki az ünnep előtti „gyors-kötésbe”;
- ♦ súlyos betegség idején, vagy szülés után felváltva hordtak a családok főtt ételt a segítségre szoruló családnak;
- ♦ általános jelenség, hogy költözés, építkezés idején segítünk egymásnak a tényleges fizikai munkában is (előtte a lelkiekben is).

A leglényegesebb támogatási forma az, hogy tudjuk egymás lakhelyét, élethelyzetét. Tudjuk, hogy fordulhatunk hozzájuk, s ők is hozzánk. Mintha városunkat úgy néznénk madártávlatból, hogy itt is, ott is egy kis mécses ég: jelezve, hogy itt lakik X család. A város térképén már elég sok ilyen mécses világít...

– *Tetszik nekem a házépítés hasonlatában az, hogy a tetőszerkezet egész épületet összefogó és meghatározó elemének, a betonkoszorúnak a megszületett gyermekek koszorúja felel meg, és ahogyan a házépítők elégedettek a tető elkészültekor, a szülők is a beérkezés meglegedettségével nézhetik gyönyörködve a gyermekszobában alvókat. Mit értetek azon, hogy az nevel, aki közelebb van a jó Istenhez?*

– Nem mindig mi mutatjuk gyerekeinknek a jó példát (sajnos), hanem (szerencsénkre) néha ők mutatják nekünk. A gyerekek a folyamatos önnevelés légkörét biztosítják számunkra. Például milyen őszinte az az imádság, amikor a családi kirándulás után az óvodás korú kisgyerek este azért ad hálát, hogy megfigyelhette a katicát! Mi tudunk-e ilyen őszintén rácsodálkozni Isten egy teremtményére, és hálát adni érte? Vagy a megbánás-bocsánatkérés gyakorlásában is sokszor előttünk járnak... Aki elég bátor, összegyűjtheti, hogy mi mindenben tanítják őt gyermekei.

– *A kémény a káros égéstermékek eltávolítására szolgál. Ehhez a családban nemcsak megengedhető, hanem szinte elengedhetetlen konfliktusok helyes kezelése hasonlít. A harag, az elraktározott sérelmek légdugói úgy rendeződnek, ha a házaspár kidolgozza magának a megbocsátás rítusát. Egy hétágú gyertyatartót rendszeresít például, mert annak egyik gyertyáját már akkor meg lehet gyújtani a kibékülés vágyával, amikor a szóbeli kibékülés még nehéz volna. Leírnátok-e egy olyan esetet, amikor a ti gyertyatartótoknak vagy más ilyen segédeszköznek hasznát vettétek?*

– Nehéz ország-világ előtt erről beszélni. Nálunk talán az a legsikeresebb, ha elmegyünk otthonról. Sétálunk egyet, vagy egy süteményre-sörre meghívjuk egymást. Ez valószínűleg azért „hat” hamar, mert a régi randevúkra emlékeztet. A többgyermekes családokban egyébként is ritkán van lehetőség a kettesben való sétára. A másik ilyen jó „segédeszköz”, ha férj virággal jön haza, és/vagy a feleség valami finomat készít vacsorára.

– *A villany-, víz- gázvezetékek karbantartásához a házaspár szeretetkapcsolatának ápolása hasonlít, amit évente, hetente, naponta jelentős időráfordítással kell karbantartani. Hogyan működik ez a házasságokban, és mivel bátorítanátok A Szívet olvasó családokat, hogy mégis érdemes azt az időt erre a munkára rászánni?*

– Ahol a házastársak szánnak időt egymásnak, a legnagyobb ajándékozzák társuknak. Tanulni lehet a meghallgatás művészetét. Szép lenne, ha a társam lelke, gondolatai legalább annyira érdekelnének engem, mint egy-egy közéleti ember, sportoló, vagy sorozathős gondolata, sorsa. Mindenkit arra biztatunk, hogy hetente egy tévéfilmnyi időt beszélgessen társával!

Próbálja meg befogadni őt. Egy idő után megadhatom neki azt az érzést, hogy otthon van nálam. Ez az érzés a legnagyobb hiánycikk korunkban! Az egymásra szánt idő megtérül. Jézusi módon: ...aki elveszíti... az megnyeri...

* * *

Konzultációs javaslataink a Családakadémia „levelező hallgatói” számára:

- ♦ Mikor is beszélgettek utoljára megismerkedésük és jegyességük eseményeiről? Kerítsenek alkalmat rá! (Ha érdemesnek tartanak rá, írják meg nekünk is!)
- ♦ Tudatosítsák, melyek házasságuk közös alapelvei!
- ♦ Beszélgessenek baráti körük családjairól, és arról, melyik, miben erősíti családjukat! Az utóbbi egy-két hét gyermekeikkel kapcsolatos eseményei között keressék meg, mire tanították Önöket a gyerekek? Miben jelentettek erőt?
- ♦ Önöknek mi szokott segíteni a gyors és komoly kibékülésben?

AZ ERŐS CSALÁD ÉPÍTŐELEMEI II.

dr. Varga József és Kata
(2002. március)

– A család imaéletét elősegíti egy imasarak kialakítása, amit a kandallóhoz hasonlítottatok. Amellett sokkal jobban esik melegedni, mint lapradiátorok mellett. A közös családi ima nagy kegyelemforrás. Van-e kedvenc emléketek valamelyik, gyermekeitek által előkészített imádságról?

– Nem konkrét alkalmakra gondoltunk, hanem arra a jó érzésre, hogy egyáltalán leülünk közösen imádkozni. Napunk nyugvópontja ez a beszélgetés a jó Istennel és egymással. Nem csak vasárnap szeretnénk keresztények lenni, hanem mindig fel akarjuk fedezni az életünkben Isten ujját. Ezért Neki köszönünk meg, Tőle kérünk mindent. Ünnepek, évfordulók, betegségek, iskolai és munkahelyi örömek és nehézségek így lesznek részei napi Isten-kapcsolatunknak.

Régebben még több gondot fordítottunk az ünnepek előkészítésére. (Ma is, csak már sokat segít a hitoktatás.) Szombat esténként a másnapi evangéliumot „készítettük elő”, így lassan ismerős része lett a szentmisének, és összeszedettebben figyeltek rá eleven gyermekeink. Egy család egyszer Zakeus történetéből készült így, ám a templombúcsú miatt épp más volt akkor az evangélium. A gyerekek feszülten várták az ismerős részt. A ki-

csiből pedig az Isten Bárányakor már kitört az elégedetlenség: Na, menjünk haza! Itt már semmiféle fáramászás nem lesz!

– *Hogy vesztek részt egymás munkájában? Van-e saját kis „dolgozószobátok” a családi otthonban? Hogy nevelitek munkára a gyerekeket? Másként-e a fiúkat, mint a lányokat? Hogy álltok a munkaalkoholizmussal?*

– Úgy igyekszünk nekik példát adni, hogy becsületesen, rendszeren végezzük saját munkánkat. Egymást leginkább abban tudjuk támogatni, hogy meghallgatjuk egymás sikereit, kudarcait. Egy-egy jó kérdés akkor is segíthet, ha egyébként nem értünk a másik szakmájához! Érdekel, mit csinál, milyen érzések és benyomások voltak ma benne. Jobb teljesítményekre vagyunk képesek, ha valaki bízik bennünk. S milyen szerencse, ha ez épp a társam!

A munkára nevelés nem külön pontja a nevelésünknek. Négyükkel 18 évig voltam otthon, ezalatt sok minden természetesen beléjük ivódott. Persze nem kitörő örömmel mosogatnak ők sem, de egyfajta munkabeosztást elfogadnak és azt meg is csinálják. A családban sok szolgálat jut mindenkire, és jó, ha ez kialakul. Egész kis koruktól mindegyiknek volt feladata. El is várjuk tőlük az erőfeszítéseket. Egyikük így foglalta össze ezt: „Azért tudunk örülni egy dolognak, mert vártunk rá és dolgoztunk érte. Akinek minden az ölébe hullik, az semminek sem tud örülni.” Az anyaság erkölcsi megítélésében javulás látható, mégis kevesen vállalják, hogy otthon maradjanak. „Nem dolgozol?” – érdekes a kérdés. „Nem eleget” – szoktam válaszolni. A női hivatások közül a legszebb, legösszetettebb és legnehezebb az anyaság. Ilyenkor egy személyben óvónő, tanítónő, orvos, cukrász, szakács, fodrász, varrónő, pszichológus, menedzser, takarító, kertész, lakberendező vagyok és még sorolhatnám. S tanúja, előmozdítója lehetek néhány másik személyiség kialakulásának. Szép feladat, bárcsak minél többen megtapasztalnák. Az egészséges szülői kapcsolat épp azért fontos, mert nem szóban neveljük a lányokat, fiúkat anya- és apaszerepre: fontosabb a magatartásminta. A munkaalkoholizmus azt jelenti, hogy valami elől a munkába menekülök. Nem is kellene olyan sokszor lemosni az

autót, vagy újra belevágni a takarításba, de a család elől ide lehet menekülni.

– *Ami a kamrárt és a helyes fogyasztási szokásokat illeti: jártok-e bevásárlóközpontba? Van-e jó módszer arra, hogy megóvjuk a gyerekeket a káros, reklámok befolyásolta vásárlástól?*

– A fogyasztói magatartást szeretnénk féken tartani magunkban. Mi is vásárolunk, de próbálunk bölcsen, nem feltétlenül a legolcsóbban. Jó minőséget, kedvező áron, legtöbbször bevásárlóközpontban. Fontos kérdés, hogy valóban szükségünk van-e arra, amit megvásárolunk. Az igényt nemesíti a váratkozás, és az időszak is szép, amíg várnunk kell. És vigyázunk a dolgainkra. Nem vesszük át az eldobó társadalom „értékrendjét”: ami elromlik, azt ki kell dobni. Mert akkor ez lesz a sémája az „elromlott” kapcsolatoknak is. Nem olyan jó, mint azelőtt? Megszokásból eldobják a sokáig keresett, akkor értékesnek látott társat is, ahelyett, hogy a kapcsolat megjavítását keressék. A nagy bevásárlóközpontok másik rossz hatása, hogy olyanok leszünk, mint a gazdag választékkal kényeztetett vevő: csak a fogára valókat veszi le a polcról. Mikor a vallások tanításában is így válogatunk, veszélyes zűrzavar támadhat bennünk.

Ezért alapelvünk, hogy nem engedjük emberi kapcsolatainkba férközni a konzum-magatartást. A házastársammal nem tehetem meg, hogy ami tetszik benne, jöhet; ami nem, azt majd „kikapálom”. Teljes elfogadásra törekszünk, bár nehéz.

A reklámoktól függetlenül, önállóan dönteni, és gyermekeinket is helyes kritikára neveljük. A reklám mindig a hiányérzetre épít. Vágyaink végtelenek, de nem egy autó, egy krém stb. fogja betölteni őket. Ezért a reklámok ellen legjobban úgy védekezhetünk, ha emberi kapcsolatainkat elmélyítjük.

– *Van-e tudomástok arról, hogyan vélekednek rólatok mások? Észrevették-e már, hogy milyen következetes munkával dolgoztok a család-építésen? Hogy „mennyire szeretitek egymást”?*

– Nem az a lényeg, hogyan vélekednek rólunk. Mi ugyanolyan gondokkal és nehézségekkel küzdünk, mint bárki. Igyekszünk egy-egy területen növekedni a szeretetben, de alig tapasztalunk javulást. Egymás és a jó Isten irgalmában megfürödve új-

ra nekiállunk és dolgozunk tovább házasságunk építésén. Amiről a családakadémiai előadásunkban beszélünk, egész életre szóló feladat. Ha évente csak egyet is sikerülne megvalósítani... Örülünk, ha egy-egy házaspár eljön beszélgetni. Ilyenkor kicsit megengedjük, hogy belelássanak az életünkbe. Úton járóként így segítheti egyik házaspár a másikat. Kis dolgokat osztunk meg egymással, s kis dolgokat szeretnénk megvalósítani a szeretet növekedéséért.

* * *

Gyakorlatok, feladatok „levelező hallgatóknak”:

Imasarok kialakítása a lakásban.

A házaspár kérdezze meg önmagától és a társától is, hol bizonyul „munkaalkoholistának”, és hasonlítsák össze az eredményt! Mikor legközelebb vásárolni indulnak, készítsenek listát a szükséges bevásárlandókról, és ne hagyják magukat befolyásolni! Társaságban mutassák ki szeretetüket „jó öreg” házastársuk iránt.

Közös imádság a házastárssal.

ARANYÁSÓK

Oláh Éva és István
(2002. április)

Oláh Éva és István tizenhárom éves házasok, de már 19 éve összeházasodtak. Három gyermekük van: Gyöngyvér, István, Barnabás. Két éve költöztek budafoki családi házukba.

Közgazdászok, saját cégükben könyvelnek. 11 éve tartoznak a schönstatti mozgalomba, harmadik éve tartanak előadásokat. Kedves témájuk az ún. pozitív gondolkodás. Ez nem azonos az a bizonyos „happy feeling”-gel, amely amerikai eredetű, de nálunk is meghonosodó életbölcsességként hirdeti: mindig mosolyogj, sose mutasd ki, ha valami nincs rendben. Az Oláh-házaspár ezzel szemben arról szokott más házaspárok előtt beszélni, hogyan vehetjük észre az események mögött a jó Istent, hogyan áshatjuk ki óriási halom szemétből is az aranyat, az igazán értékest.

Milyen példával szemléltetitek, hogy mit kell pozitív gondolkodáson érteni?

Az egyik példa a két nagyobb gyermekünkkel kapcsolatos. Egy iskolába járnak, osztálytársaik fele hasonló testvérekből áll, a szülők tehát közösek. Vagyis a két osztályba nagyrészt azonos családi háttérrel rendelkező gyerekek járnak. A pedagógusok tudják, milyen fontos tényező ez a nevelésben, és mennyivel könnyebb „rendes” családok gyerekeivel foglalkozni. A mi két gyermekünk két tanító nénije mégis egészen másnak látta a rájuk bízottakat. Az egyik csupa rossz gyerekekkel kénytelen kínlódnival, akikkel egyszerűen „nem lehet bírni”. A másik szerint viszont

kész boldogság ennyi remek, értelmes, nyílt szívű gyermekkel dolgozni. Ennek az osztálynak a szülői értekezletei vidám hangulatban zajlanak, viszont egyikünknek sincs kedve a panaszkodós tanító néni sirámaait hallgatni.

Mikor a „létező szocializmus” egyszer csak kezdett nem létezni, szinte nem is mertünk hinni a szabadságban. Hamarosan kiderült az is, hogy pusztá politikai változások nem tesznek minket sem boldoggá, sem szentté. Szerintetek most miért folyik a sötétség és a világosság küzdelme?

A kommunizmusnak vége lett, ám a sötétség és a világosság harca folyik tovább. A tét nem kevesebb, mint az emberi személyiség. A küzdelem a tagadás sajátos formáiban mutatkozik meg. Elég tíz percig nézni a televíziót, kinyitni egy újságot, vagy megfigyelni az embereket mondjuk a metróban. Már az egész országot átjárja a tagadás, amely olykor a komoly, megfontolt és jogos bírálat álarcában tetszeleg, pedig bizony ilyenkor is csak rombol.

Miben nyilvánul meg ez a legfeltűnőbben?

Finomabb változatait többnyire élvezzük is. Jól is esik rosszat mondani valakiről vagy valakikről. Nehéz ellenállni a kísértésnek és belátni, hogy nem az igazság feletti örömről, hanem a tagadás élvezetéről van már szó.

Nagyon sok erőnket emészti föl ez a magatartás, akár igazunk van, akár nem. Mikor az igazság győzelme érdekében valamiképpen meg „kell” büntetnünk a másikat, akkor olyan erőket pazarolunk el semmire és értelmetlenül, amivel jót is tehetnénk. Az az erő, amit a tagadásra elhasználunk, már nem áll rendelkezésünkre, hogy valamit állítani is tudjunk. És a tagadás minden rossz velejárója akkor is bekövetkezik, ha igazunk van. Erre is szeretnénk inkább jó példát mondani:

Mikor a pápa néhány évvel ezelőtt Berlinben boldoggá avatta a Schönstatt-lelkiség egyik úttörőjét, Karl Leisnert, egy csoport fiatal botrányt akart kavarni körülötte. Diáklányok apácaruhába öltöztek, és kitömték magukat, hogy kismamának látszának. És ez még a finomabb ötleteik közé tartozott, miközben egyfolytában gyalázták a papokat és a pápát. A boldoggá

avatás nagy esemény volt a schönnstatti mozgalom életében. Találkoztuk után beültek egy kávéház teraszára. Ott mentek el előttük ezek a fiatalok. A boldoggá avatott Karl Leisner mai testvérei tisztában voltak azzal, hogy ez a csoport nem jó úton jár, de nem engedték, hogy békességüket megzavarják, tönkre tegyék azok a fiatalok. A buta botrány ellenére szerették őket, és ezt azok megéreztek. Zavarba is jöttek tőle, és az előbb még „igazuk” tudatában tetszelgők egészen elgyámoltalanodtak.

Mikor igazunk tudatában mások hibáit ostromozzuk, persze jót akarunk, de ahol ez a szellem jelen van, ott a Szentlélek visszavonul. Ő akkor működik szabadon bennünk, ha mások hibái a sajátjainkat juttatják eszünkbe, és gyöngeségünk tudatában üres kezünket nyújtjuk az Ég felé. Istentől várunk mindent, aki szeret, megérint és betölt bennünket.

És hogyan ápoljuk ezt a lelkiületet a családban? Mi a hozama annak, ha a társunkat inkább fel-, mint leértékeljük?

A családban is igaz, hogy a másik bírálata a gyöngeség jele. Az ember gondolkodását a szíve irányítja. Igen, még a férfiakét is. A szív egyik megnyilvánulása a félelem, és itt a félelemnek nagy a szerepe. Sokan szinte annyira félünk attól az embertől, akivel összekötöttük az életünket, mint egy vadállattól. Még rosszabb, ha mindketten ezt hisszük. A házasságban Isten a legtermészetesebb módon a házastársunkban nyilvánul meg. Mint Isten Lelkének állandó jele, a társam segíthet abban, hogy elmondja mindig, miféle jót lát bennem. Ez szerencsére kölcsönös, mert én meg az ő számára önthetem emberi szavakba, mennyi jó van benne, mennyi gazdagságot, valódi szeretetre méltóságot találok benne, ha a jó Isten szemével nézek rá.

Sokat kell dolgozni azon, hogy ez a mindennapok taposó malmában is sikerüljön. Ehhez az aranyásók szenvedélyes lelkiülete szükséges: egy tonna szemetet is félretolnak, mert aranyat keresnek. Hisznek benne, hogy rátalálnak, másként nem is csinálnák. És amikor találnak valamit, már nem is érzik a fáradságot. Minden feleségnek, férjnek hinnie kell abban, hogy társa igazi aranybánya. Gondoljunk csak az „első szeretetre” és térjünk vissza hozzá! Hogyan? Ajándékozzunk neki időt: „Most

csak rád figyelek"! „Szívem a te otthonod, és én is nálad vagyok igazán otthon.” Az érzés jön és megy, de az élmény megmarad (fénykép, napló stb.), és a nehéz pillanatokban megint föl lehet idézni. Új kiindulás lehet egy új beszélgetéshez. Ez a magatartás azonban nem érzés vagy érzelem, inkább döntés. Elhatározás kérdése, hogy mától a szépre irányítom-e a figyelmem.

Érvényes-e ez a gyermeknevelési gyakorlatban is?

Hogyne, legjobb is kicsi koruktól gyakorolni. Az esti imában például, mikor visszatekintünk a nap eseményeire és köszönetet mondunk mindenért. Kamaszkorban még fokozottabban, mert ők koruknál fogva is kritikusak.

A jó Isten bizalmát kell kölcsönkérni ahhoz, hogy merjünk bízni abban, hogy gyermekünk magától a jót fogja választani. Megbizonyosodni erről előre nem lehet, de a bizalom csakis előlegben működik. A bizalmatlan légkörben nevelkedő gyerek szinte rákényszerül a cselekre, hazugságokra. Ha ezek kiderülnek, a szülők igazolva érzik a bizalmatlanságot, pedig ebből a zsákutcából semmi más nem vezet ki, csak a mégis-bizalom. Az vezeti el a nevelődőt Istenhez, a tökéletes jóhoz, aki nálunk is jobban bízik benne, és attól fogva gyermekünk már nem a mi mércénkhez, hanem Istenéhez méri a tetteit. Vagyis ahhoz, aki akkor is mellette fog állni, mikor mi már nem tehetjük.

A lélektan szerint, ha egy emberre valami rosszat mondanak, az akkora zavart okoz a lelkében, hogy legalább négy jóval (dicsérettel) lehet csak jóvá tenni. Egy anyuka ki akarta ezt próbálni a gyakorlatban. De saját kisfiáról nem jutott eszébe semmi jó. Nos, erre való a gyakorlás. Nélküle nem jut eszünkbe a jó, és marad a romboló lelki zavar azokban, akiket a földön a legjobban szeretünk.

* * *

Konzultációs, távoktatási gyakorlatok:

- ♦ négy jó tulajdonság felsorolása a házastársamban,
- ♦ egyenként a gyermekeinkben,
- ♦ a tágabb család nehezebben elviselhető tagjaiban,
- ♦ azokban, akiket eddig ki nem állhattunk.

Figyeljék meg, hogyan szoktak házastársukkal másokról beszélgetni! Lehet-e összefüggése ennek gyermekeik társas kapcsolataival?

ÉLET A SZŰZANYÁVAL

Török Péter és Orsolya
(2002. május)

Családi rovatunkban a bensőséges Mária-tisztelettel átszőtt schönstatti lelkiség egyik előadásából válogatott szemelvényeket kínálunk ezúttal. Előadója egy fiatal házaspár, akik eddigi néhány

éves házaseletük során Janka, Tamás és Csenge szülei lettek. Romos állapotú parasztházat vásároltak, és abból kezük munkájával igazi otthont varázsoltak, olyat, ahová családjának meghívták a Szűzanyát, és aminek máriás légköre valóban már a kertkapunál érezhető.

MILYEN A KONYHA GAZDASSZONY NÉLKÜL?

Még katolikusok is fogalmazznak úgy sokszor, hogy ők nem fordulnak a Szűzanyához, hisz „miért menjenek a titkárnőhöz, ha egyenesen a főnökhöz is mehetnek”.

A Szűzanya és Jézus között azonban egészen másféle a viszony. Ők teljes lelki egységben vannak egymással. Céljaik, vágyaik, örömeik azonosak. Mária célja az, hogy Jézushoz vezesse a hozzá fordulókat. A Szűzanya minden cselekedetével Fiához irányít, minden ereje, hatalma Jézus érdemeiből fakad.

(X.) Szent Lajos király édesanyja, Szent Blanka nagyon bőkezű és jószívű asszony volt. Minden útjába kerülő rászorulóknak adományozott valamit. Fia úgy vett részt ebben a jótékonykodásban, hogy állandóan figyelte, és szükség esetén fel-feltöltötte édesanyja kincsesládáját.

A világ olyan benyomást is kelthet bennünk mostanában, mint egy konyha, amelybe két hete nem tette be a lábát a gazdasszony. Az anyaság elvész az anyagiasságban (a mater a materializmusban), az áldott állapot teherré válik, a szüzesség pedig kuncogni, lenézni való, a maflaság szinonimájaként használatos állapot.

A kettőt önmagában egyesítő Mária (Szűzanya) mégis a megfelelő válasz a többre törekvő ember vágyaira.

MÁRIA A MAI KERESZTÉNY ESZMÉNYKÉPE

Mária a mai keresztény eszményképe, mert egészen szabad és nagyon erős személyiség. Szabad volt például környezete véleményétől (igenje magába foglalta a lányanyaság szégyenét is), és nagyon erősnek bizonyult az Isten akaratában való kitartásban. Még akkor is kitartott benne, amikor minden sötétnek és értelmetlennek látszott. És mivel nekünk, mai keresztényeknek, ugyancsak sokszor kell szembeüsznunk az árral, és el kell viselnünk, hogy „csodabogárnak” néznek minket, ezért eszményképünk valóban Jézus édesanyja.

MIÉRT JÓ NEKÜNK A SZŰZANYÁVAL KAPCSOLATBAN LENNI?

Ha egy jó emberrel beszélgetünk, akiből sugárzik a jóság, attól mi is egy kicsivel jobbak leszünk. Egy okos emberrel beszélgetve előttünk is világossá válnak az összefüggések és érthetőbbé válnak a folyamatok. Mikor egy kegyelemmel teljes, szabad és erős emberrel beszélgetünk, ránk is „átragadhat” az észjárása, lelki alkata, és a vele való kapcsolatban közelíthetjük a vágyainkat, örömeinket, bánatunkat, gondjainkat az övéhez.

A Szűzanya segítsége hasonlítható a váltós bicikli működéséhez az emelkedőn: nagyban növeli a hatásfokát a lelki életben való előrehaladásnak. A Szűzanya olyan számunkra, mint a légkör a Föld számára. Otthonossá és élhetővé teszi a bolygót, ahogy a légkör a Nap melegét megszűrve szétszórja és gyönyörű kék színnel kápráztatja el a fölfelé tekintőt.

A Szűzanya Isten anyai szeretetét közvetíti számunkra (mivel Isten minden szeretet forrása). A zsolozsmázó hívők a befejező imaóra végén Mária-antifónát (húsvéti időszakban a Regina coelit) énekelve térnek nyugovóra, és ez is hasonlítható ahhoz, amikor a kisgyermek anyai „jóéjszakát puszival” kerül ágyba.

CSALÁDUNK A SZŰZANYA OLTALMÁBAN. HOGYAN NEVEL MINKET MÁRIA?

A Szűzanya előttünk jár és vezet minket Istenhez. Rábízhatjuk magunkat, mert Ő komolyan veszi a felkérést. Komolyabban és hűségesebben, mint mi. Ha kiépítjük vele a kapcsolatot, azt Ő is fontosnak tartja, újra és újra kezdeményez, még akkor is, ha mi elfeledkezünk róla.

Mi már az együttjárásunk alatt sokszor imádkoztuk közösen a Magnificatot. Közel állt hozzánk a Szűzanya ujjongó hálaéneke. Esküvői meghívónk mottójául is az első két sorát választottuk: „Magasztalja lelkem az Urat, és szívem ujjong üdvözítő Istenemben” (Lk 1,46-47). Egy év múltán, Sárlos Boldogasszony ünnepén, ami azt az eseményt idézi fel, hogy Mária meglátogatta Erzsébetet, és elénekelte ezt az imát, született meg első gyermekünk. A szülőszobában is fel kellett hangozni ennek az imának...

Azt mondtunk, hogy a Szűzanya szent Fia kincsestárából megad nekünk minden üdvösségünkhöz szükséges jót. Ez igaz, mégsem jelenti azt, hogy „gondtalan” lesz az életünk. Mária nem mentesít minket a nehézségek alól, hiszen ezeknek fontos szerepük van a szentté válásban.

Legnagyobb gyermekünk, akit már születésnapja miatt is kicsit a Szűzanya ajándékának tekintettünk, nem igazán a szülei kedvét kereső, simulékony angyalkák közül való. Általa nevel bennünket leginkább manapság alázatra a Szűzanya: nincs okunk arra például, hogy pedagógiai csúcstehetségnek tartssuk magunkat. Megértésre és irgalomra nevel más szülők és gyermekeik iránt. Egyre nagyobb szeretetre tágitja szívünket, hogy

egyre jobban szeressünk és elfogadjunk másokat, utat nyit ezáltal arra, hogy a másokban igazán a jót láthassuk meg.

HOGYAN KERÜLHETÜNK ÉLŐ KAPCSOLATBA A SZŰZANYÁVAL?

A Szűzanya szívesen fogadja hűséges kötelességteljesítésünket és áldozatainkat a kincstárába, a „kegyelmi takarékbetétbe”. Felajánlásainkat Ő továbbítja szent Fiának.

Amikor az apának születésnapja van, általában az anya figyelmezteti erre a gyerekeket, ő állítja össze a só-liszt-gyurmát, készíti elő a terepet, segít, hogy ne lankadjanak el, hogy ne kókadjon le a gyertyatartó, segít kifesteni, segít becsomagolni az ajándékot, összetakarítja a csatateret, előteremti az ünnepi alkalom egyéb kellékeit, elkezdi az éneket, mégis a gyermekek a legboldogabbak (az ünnepelt után), hogy milyen nagy örömet sikerült hát szerezni apának! Valami ilyesmi történik akkor, amikor mi a Szűzanya kezébe helyezzük áldozatainkat. A mi iparkodásunk olyan mint a kisgyermeké, hiszen már a jó szándék megszületését is Máriának köszönhetjük. És amíg becsomagolni való ajándékká nemesedik áldozatunk, az is Édesanyánk érdeme valójában.

A Szűzanya élő kapcsolatba szeretne velünk lépni. Bármilyen örömről bántunk, hozzá fordulhatunk. Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutató jegyezte fel egy szegedi gyűjtő körútja alkalmával, hogy egy tanyasi néni így beszélt: „papunk az vót..., de egymaga vót, mi mög sokan vótunk, hát minek zavartuk vóna szegínt... sirnya lehöt a Szűzanyával, ő azt is szeröti, hisz ő is sokat sírt...” Máriával megoszthatjuk bánatunkat, örömünket és tanácsot is kérhetünk tőle bármikor.

Milyen szép is az, ha egy-egy család fölkéri a Szűzanyát, hogy a kertkaputól a ház utolsó csücskéig mindennek legyen Ő a királynője, és Ő alakítsa Jézusnak tetszövé, kereszténnyé az otthon légkörét.

* * *

Konzultációs gyakorlatok

- ♦ Szép, ha este áttekintjük a mögöttünk álló napot: időzünk el a legszebb és a legnehezebb pillanatoknál és tegyük a Szűzanya kezébe őket!
- ♦ Imádságaink elején kérhetjük a Szűzanyát: tanítson meg minket imádkozni, és Ővele együtt fordulhatunk az Úris-ten felé.
- ♦ Kérhetjük a Szűzanya tanácsát a családi konfliktusok idején, illetve hogy mivel mozdíthatnánk elő családjunkban a derűs, békés, őszinte keresztény légkör kialakulását, fokozását.

GYORSULÓ IDŐNK

Karikó Éva és dr. Sallai Tamás
(2002. június)

Karikó Éva és dr. Sallai Tamás választanak a kérdésekre. Házasságuk tizenegyedik évében járnak, négy gyermek szülei. Éva főállású anya és a schönstatti családmozgalom újságát szerkeszti, Tamás belgyógyász.

– *A Családkadémia keretében tartott előadások címe: Időt ajándékozni. Általános tapasztalat, hogy nincs elég időnk. Pihenni meg végképp nincs. Mi okozhatja ezt, hiszen a nap most is huszonnégy órából áll, mint régen?*

– A legtöbb munkát sokkal egyszerűbben, gyorsabban végezzük, mint a régiek, számos gép teszi egyszerűbbé az életünket, mégis kevés az idő. A tudomány és a technika fejlődése azzal jár, hogy sokkal több információval kell megbirkóznunk, mint korábban. A tájékozódás, munkahelyi továbbképzés, az internet sok időt igényel. Több munkára sarkall a fogyasztói társadalom: szerezd meg, használd, dobd el! Az igények felkeltését célzó reklámok, a divat is magával sodor. Meg kell keresni az időt spóroló gépek árát. A pénzszerezés időrabló hajszája egyesek számára maga a cél. Jobban számít, ki miből él és miye van, mint hogy ki csoda, és milyen ember. A pihenést halogatjuk: majd, ha készen leszek... Arra meg várhatunk! Mikor mégis akad szabad időnk, bekapcsoljuk a tévét, a számítógépet, a videót. És bambulunk. Mintha félnénk a csendtől. Szenvedünk a stressztől, mégis koncentrált izgalom reményében választunk programokat.

– *Hol érhető tetten a változatlan idő? Mihez kell ma is ugyanannyi idő, mint mondjuk kétezer éve?*

– A természet bőven nyújt példát: minden változás lassú folyamat, a növények növekedését szabad szemmel követni sem tudjuk, a nappal és az éj, az évszakok egymásutánja változatlan, amióta világ a világ. A születendő gyermek kilenc hónapot tölt az anyaméhben; az ember az életútján lassan halad igazi önmaga megszületése felé. Az emberi kapcsolatokhoz is idő kell, amíg ki-kí el tudja mondani másnak az örömeit, a fájdalmait, a félelmeit.

– *Milyen következményekkel jár, ha megpróbálunk gyorsítani?*

– Képzeljünk el egy bimbót! Szeretnénk, hogy szép virág legyen belőle, de nem tudunk várni, ezért a rügyet kifeszegjük. Szánalmas növényroncs lesz belőle. Ha nem adok elég időt Istennek, családomnak, a lesújtó eredmény ennyire nem látható mindjárt, életem még dögög egy darabig, amíg a környezet felfigyel a szánalmas változásokra: kiüresedett ember, széthullott család, kiábrándult gyerekek, egymással nem törődő családtagok. A bimbót feszegető kegyetlenkedés távol áll tőlünk, de ha soha nincs időnk, az ennél is nagyobb kegyetlenség önmagunkkal szemben.

– *Hogy lehet ezen segíteni, hisz ott a munkahely, a nagycsalád ezernyi ügye-baja, a háztartás, a plébánia, az imaközösség, különmunka, továbbképzés?*

– A változáshoz felül kell vizsgálnunk életünket a szeretet fényében. Első, legfontosabb és voltaképp egyetlen dolgunk a szeretet ünneplése, ápolása, átadása. Isten nem a sok teljesítményt kéri számon, hanem hogy mennyire szerettünk. A szeretet persze nem csak érzés, hanem tettekben nyilvánul meg, olyanokban is, amelyek nehezünkre esnek. Mindig mérlegeljünk hát: most vajon mi szolgálja a szeretetet. Helyes dolog németül tanulni, a plébániai munka is, de elbírja-e most a családom? Vagy igen, vagy nem. Választanom kell. Olykor a jó és a még jobb között. Vannak lelkeségi mozgalmak, amelyek heti több esténkre igényt tartanak. Ez azzal járna, hogy a gyerekeket kapkodva dugnánk ágyba, a család szeretetteljes együttléte csorbát szenvedne. Mozgalmi özvegyek, árvák keletkeznének, pedig a kályha mellett ülő nem fagyhat meg azért, mert a kályha csak messzire küldi a melegét.

– És ha ennél nehezebb választani? Hívó ember is elveszítheti állását. Egy multinacionális cégnél nem feltétlenül pénzért hajt valaki, hanem a megélhetésért.

– Első a szeretetben való növekedés. Ha ebben megmaradunk, biztosak lehetünk Isten gondviselő szeretetében. Ha a szülők csak a család folytonos elhanyagolása árán tudnak kényeret keresni, nem igazi szülők. Nagy bátorság kell ehhez, de Isten megígérte: „Keressétek előbb Isten országát és az Ő igazságát, és mindezeket megadom nektek”. Ám nekünk is szabad áldozatokat hoznunk a szeretetért: lemondani a gyors karrierról, az elismerésről, ami naprakész tájékozottságomért járna, a ragyogóan tiszta lakásról, amit a szomszédok is irigyelnek.

– Hogy ajándékozzunk időt Istennek, hiszen a szülők szeme szinte leragad, mire végre csönd lesz körülöttük?

– Isten mindig velünk van, bármikor megszólíthatjuk, nem csak a „szabályos” imaidőben. Kereshetjük az életünkben, az eseményekben, a jó és a számunkra terhes emberekben is. A dolgok, a véletlenek, a feladatok mögött kihasználhatjuk a holt időket is: várakozás, egyhangú munka alkalom erre. Szabad neki panaszkodnunk is. A kapcsolatot ápolja, amikor megteszünk mindent, amit akarátának ismertünk fel. Tévednünk is szabad, mert őszinte fáradozásunkért megadja, hogy fontos dolgokban ne tévedjünk.

– És a családuknak hogy ajándékozunk időt?

– Közösén ülünk asztalhoz. Törekszünk is rá, hogy legyen legalább egy közös, jó hangulatú családi étkezés. Az ünnepek, a szokások hagyományokat alakítanak ki, sőt a hétköznapiakat is ünneppé változtatják. Gyermekkorunkban a hétfői adásszünet estéjén a család közösén játszott társasjátékokat, diafilmeket néztünk, felolvastunk. Ennek mintájára játszóestet szervezhettünk. A szülők feszültségeit is csökkentik ezek az élmények. Izgalmas a gyerekek, szülők szerepcseréje egy napra. Nem is hinnénk, milyen ügyesen boldogulnak csemetéink a háztartásban és a kistestvérekkel, miközben nekünk aznap „csak játszani” szabad.

– Hogyan lehet időt szakítani a házastársra?

– A jó házastársi kapcsolat erőnlétének újra meg újra szüksége van feltöltődésre. Jó, ha a házaspár minden évben bizonyos időt kettesben tölt. A hétköznapiakban tudatosan kihasználhatjuk a lefektetés utáni időt is beszélgetésre, közös olvasásra, kártyázásra vagy egymás melletti pihenésre.

Gyakori gond, hogy a gyerekek esti ágyba kerülése egyre későbbi időpontra tolódik. Ha nagy nehezen sikerül ágybadugni őket, nemsokára halljuk a sötét gyerekszobából: vizet kérek, pisilni kell, mesélj még... Sokszor a szülőkkel egy időben alszanak el. Ezeket jobb megelőzni: a kicsiknek biztonságérzetet ad, ha kiszámítható rend szerint zajlanak az események. Adunk nekik egy kis időt, mikor csak rájuk figyelünk, de egy kialakított rend szerint el kell jutnunk a kiságyig. Megállapodunk még az utolsó pisiről és vízről, de az igazán az utolsó legyen (nem legutolsó, legeslegutolsó). Lámpaoltás után alvás. Következetességgel elérhetjük, hogy maradjon időnk a nagyobb gyerekekre, egymásra, Istenre.

– *Lehet-e a gyerekekre jutó kevesebb időt jobban kihasználni?*

– Lehet, de nem mindig. Rövid idő alatt lehet jót hancúrozni, és ez is fontos, de többnyire nem jön létre igazi találkozás. Tapasztaljuk, hogy a gyerek mindenfélét kérdez addig is, míg kiböki, mi nyomja a szívét igazán. De nem feltétlenül kell ölbe tett kézzel meghallgatni. Könnyebben is nyílik meg, ha közben tesszünk-veszünk (teregetés, kerti munka, portörítés, barkácsolás közben, szinte mellékesen), mintha eléülnénk: Nos, mi a baj?

– *Hogyan ajándékoztok időt egyenként a gyerekeknek?*

– Jó alkalom a születésnap, amikor az ünnepelt választ, melyik szülővel, hova szeretne menni. Ez a legszebb ajándék. Vagy egy napra – csak egyiküket – otthon tartjuk az oviból, alkalmanként akár az iskolából is, vagy elmegyünk vele kettesben fagyizni, sétálni.

– *És saját magatoknak?*

– Aki mindig csak másokért él, magával nem törődik, az kiüresedik. Legyen hát saját időm is, mikor azt csinálom, amit akarok, akár haszontalan dolgot is. Én barkácsolni szeretek, üveget festeni, hímezni, műtűöket gyártani. Amikor a kicsi alszik, és

délután, a házi feladat készítés közben szoktam csinálni ezeket, mert míg a fejem a nagyobbak rendelkezésére áll, a kezem szabadon „szárnyalhat”.

– Összefoglalhatjuk beszélgetésünk lényegét úgy, hogy van az embernek esélye az egyre gyorsuló időt kissé lassítani?

– Igen, ha a szívünkkel gondolkozunk és hisszük, Isten kezében van az életünk, aki törődik velünk és segít.

* * *

Szemponatok a továbbgondolkodáshoz:

1. Hiszek-e abban, hogy Isten törődik életünk legapróbb dolgaival, szabad őt akár anyagi gondjainkkal is zaklatni?

2. Könnyebben mondok-e nemet a külső feladatoknak, mint a családomnak?

3. Életünk mely területén érzem, hogy több időt kellene ajándékoznom?

A SZÉLLEL SZEMBEN

Csermák Kálmán és Alice
(2002. július-augusztus)

Csermák Alice és Kálmán 24 éve házasságban. Egy lányuk és két fiúk már nagykorúak, a kisebbek 16 és 8 évesek, és van egy féléves kislány unokájuk is. A családi élet sok munkája mellett a keszthelyi agráregyetemen a környezetvédelmi kutató és oktató munkában vettek ill. vesznek részt. 1996 óta alapítói és vezetői a schönstatti Családakadémiának.

– Az egyéniségnek kikiáltott személyből hogyan lesz mégis tömegember? Kinek, illetve mi mindennek jöhet az jól, ha minél többen dróton rángatható „tömegemberek” leszünk?

– „A világosság bevilágít a sötétségbe” – mondja Szent János az evangéliuma elején. Mégis az az érzésünk, mintha a sötétség lenne az erősebb. Harc folyik a világosság és a sötétség erői között. Ma ennek a harcnak a tétje az ember személyisége. Új, eddig ismeretlen diktátorok érkeztek közénk és mélyen belenyúlnak a lelkünkbe. Például a divat diktátorai. A már jól bevált dezodor egyszer csak eltűnik az üzletből, mert a boltvezető a reklámozott új termékeket rendeli meg inkább (akciósan). Beleszólnak abba is, hogyan töltsük szabadidőnket, hová utazzunk, hogyan gondolkozzunk az élet lényeges kérdéseiről. Ilyenkor mindig belenyúlnak az emberi lélekbe. A tömeg hatása alatt olyan dolgokat teszünk, amiket, ha meggondoljuk, nem is akartunk tenni. Ez az ellenállhatatlan hatás korlátozza szabadságunkat. Azt tesszük és gondoljuk, amit „mindenki”, hiszen a többiek ezt

és így csinálják. Ha naponta két-három órát tévézünk, akkor ennyi időn át bombáz bennünket a tömeg üzenete: így kell gondolkodni. Egyes filmsorozatok meghatározott helyzetei bemutatják, hogyan oldják meg a problémákat a szereplők, mi pedig lassacskán azonosulunk velük és sémáikkal. Ilyenkor egészen közelünkbe férkőznek a diktátorok. Ha engedünk nekik, idegenné válunk önmagunk előtt is. A képernyőn látott megoldásokat önkéntelenül átvisszük saját életünkbe.

Korunk sokféle eszközt kínál életünk kényelmessé tételére. Hideg, meleg, éhség, pénzhiány ellen megvannak az eszközeink. Szabadidőnk beosztására sorra érkeznek a javaslatok. Még a munkát is igyekszünk kellemesebbé tenni. Minden nehézség előtt kitérünk és panaszkodunk. Az elkényeztetett ember elgyengül, teherviselésre alkalmatlanná válik. Új embertípus születik: olyan, aki fél a nehézségektől, akit könnyű befolyásolni, aki a tömegben keres biztonságot, ott érzi jól magát.

A közvélemény diktatúrája sajátos helyzeteket szül. Múlt májusban találkoztam egy ismerős anyukával. Kérdésére, hová megyek, mondtam: az iskolába, anyák napjára. „Ó, nálunk már csak alsóban ünnepeljük az anyák napját. „Dedós” dolog lenne a felsőben is erőltetni” – mondta erre. Ugyan miért állítják be „dedósnak” a tíz éven felüli gyerekek szemében az anyák napját? A háttérben világszerte elterjedt irányzat működik: minél előbb elválasztani, „felszabadítani” a gyerekeket a szülők „elnyomása” alól, hogy még befolyásolhatóbbak, az ármányos diktátorok örömeire engedelmesebb munkaerők és fogyasztók legyenek.

A támadás másik válfaja, mikor a tömeg védelmet, biztonságot kínál: „Aki igazodik hozzánk, otthon érezheti magát nálunk: ez a mi ajándékunk. Elfogadunk, ha nem lógsz ki a sorból, ha magadat feladod”. Idetartozhat az a vallásos családokban jól ismert jelenség, hogy a tíz év körüli gyermek egyszer csak nem akar már szentmisére járni velünk. Nem akarja, hogy osztálytársai kinevessék.

Tehát vegyük észre, hol támad bennünket a tömeg! Figyeljük meg, hogy válaszolunk erre a támadásra. Fontos, hogy személyiségünk mélyén mi legyünk az irányító, ne más valaki! Ha valaki

eredeti akar maradni, rögtön megérezheti, hogy a többiek megpróbálják eltéríteni. A tömegembert bosszantja, ha valaki kilóg a sorból. A tömeghatás olyan erős, hogy egyedül nem vagyunk képesek szembeszállni vele. Ezt egyedül nem bírja senki. Segítség a biztonságos otthon, és a szilárd saját vélemény alkotása. Szükségünk van hasonlóan gondolkozó baráti családokra, családcsoportokra, akik ugyanígy „széllal szemben” csinálják. Együtt erősebbek vagyunk.

Pedig állandóan befolyásolnak, igyekeznek valamire megnyerni bennünket úgy, hogy szívünk törekvéseit, szenvedélyeinket bombázzák. Ha egy kutyát bizonyos irányba akarok mozdtatni, nem követ tartok eléje, hanem csábító illatú kolbászt. Így vezetnek minket is az orrunknál fogva minden téren. Számunkra legyen az a divat, amit egész eredeti módon szeretünk.

– *Hogyan ismerhetjük fel a tömegembert, Kálmán?*

– Nem mindig könnyű felismerni, főleg önmagunkban nem. Az említett módszerek ugyanis tudatalatti ösztöneinkre, vágyainkra hatnak, ráadásul meghódítják akaratunkat is. A tömegember szabad akaratú egyéniségnek tartja magát. De azért különös figyelem árán tetten érhetjük magunkban.

Egy alkalommal Alice-nak el kellett utaznia hétvégére. Szívesen vállaltam a gyerekek ellátását, még kicsik voltak mind. Vasárnap délután mégis furcsa nyugtalanságot éreztem. Alig vártam, hogy Alice hazajöjjön, de nem azért, hogy átvegye a házimunkát. Amikor estefelé megérkezett, és elmeséltük egymásnak, mi történt, előálltam a kérésemmel: „Szeretnék még bemenni a munkahelyemre, van még ott egy sürgős munkám, amit be kellene fejezni. Egy óra az egész” – és mintegy mentegetődzve hozzátettem: „Hadd érezzem úgy, hogy én is csináltam valamit ezen a hétvégén!”

Először fel se fogtam, mit is mondok ezzel, aztán elgondolkoztam rajta. Honnan van bennem ez az öntudatlan meggyőződés, hogy csak az számít „valaminek”, érdemi munkának, amit az ember a munkahelyén, pénzért, külső megrendelő számára végez? Hát hogy két napon át nevelgettem, elláttam a gyermekeimet, az semmi?!

Itt csíptem nyakon magamban a tömegembert, a kívülről belém táplált ösztönös lelkületet.

– *Hogyan formáltátok magatokat és gyermekeiteket a tömeghatásokkal szemben helytállóvá és erőssé?*

„Senki sem próféta a saját hazájában” – tartja a közmondás és mondja Jézus is. Főként mi nem, mert csetlő-botló házaspár és család vagyunk, több kudarccal, mint sikerrel, és megtett lépéseink csak arasznyiak. Ezzel a témával épp azért kezdtünk foglalkozni, mert éreztük magunkon, gyerekeinken a tömeghatás erejét és kerestük a megoldás, a kiút lehetőségeit. Naponta imádkozunk és könyörgünk kegyelemért, erőért Jézushoz Mária közbenjárásával családunk, gyermekeink, önmagunk számára, de az imádság mellett erősíthetjük is magunkat és egymást a tömeghatással szemben. Példaként néhány lehetőség:

Szilárd alapelvek: Házasságunk, családunk erősségét, „váltságállóságát” az jelöli, mennyi áldozatot, terhet vagyunk képesek elviselni. A váratlan krízishelyzetekben azonban nincs mindig lehetőségünk hosszas megfontolásokra, ezért kell, hogy előre kidolgozott alapelvek mozgassanak ilyenkor is, „ha törik, ha szakad”. Bármilyen történik is, nem rohanok el, nem zárkózom be, nem szakítom meg a kapcsolatot a társammal, a gyerekekemmel! Kitartunk a szeretetben, még ha a másik meg is bántott!

Egyik munkatársam sosem nevetett a szokásos trágár vicceken, a nőket megalázó históriákon. Mikor ezért egyszer „megdicsértem”, csöndesen kifejtette, mennyi jót köszönhet nőknek az életében, az édesanyjának, a feleségének, a lányának. Ezért nem tud nevetni a mocskolódásokon!

Ilyen alapelv-gyűjteménynek a megfelelő helyzetben mindig hasznát vehetjük.

Fontossági sorrend: A szétforgácsolódás és a felületesség korunk „népbetegsége”. Erős személyiség kell ahhoz, hogy válasszunk, hogy nemet mondjunk, fontosság szerint sorba rendezzük a dolgokat, hatásokat, személyeket. A lélek ilyen belső rendezettsége sok energiát megtakarít és fokozza erőnket.

Sűrű munkáim végzése közben gyakran odajön hozzám a kisfiam, és el akarja mesélni, hogy mi történt vele az iskolában.

Sokszor nehéz ilyenkor félretenni a megkezdett munkát és ráfigyelni, nem is mindig sikerül. Eszembe szokott jutni ezzel kapcsolatban egykori osztálytársnőm példája. Második gyermeke allergiás volt a tehéntejre, a tápszerekre, és sokáig egyetlen tápláléka csak az anyatej lehetett. A baba csak keveset tudott szopni egyszerre. Mikor meglátogattuk, ugyancsak szoptatott. Űlt a gyerekszobában a rumli közepén, és kicsit zavartan, szelíden mentegetőzött a rendetlenség miatt. „Tudjátok – magyarázta –, semmi időm sincs a háztartásra, egész nap itt ülök és csak szoptatok.” De lényéből béke és gyermeke iránti odaadás áradt. Nem volt nyugtalan, nem engedte, hogy az elmaradt feladatok idegesítsék. Gyermeke táplálásának alárendelte a többi.

A személyes szeretet: Ez az egyik legfőbb erősítő tényezőnk. Ha van valakink, aki szeret, az erőt ad. A gyereknevelésben is a legfontosabb a szülők és gyermekek egymásba vetett szerető bizalma.

Közös munka közben mély szeretet-egység élhető át. Egy férfi mesélte, hogy mikor a házukat cserepezték, minden kézre szükség volt, ezért beállt a felesége is cserепet adogatni. Amikor végignézték együtt az új tetőn, örömet és sikerélményt éreztek, akkorát, hogy ott fenn a tetőn boldogan magához szorította feleségét, ami nem volt éppen veszélytelen.

De van a szeretetnek másik, még személyesebb formája is, amihez talán a nők értenek jobban. Egy fiatal feleség mesélte: „Mikor a férjem a két nagy tenyerébe fogta az arcomat, és tekintetünk egymásba mélyedt, úgy éreztem, elsüllyedtem körülöttem a világ, hogy csak ő létezik és én, és egészen egymáséi vagyunk.”

De nem tudjuk egymást sem így, sem úgy kitartóan szeretni, ha a szeretetünk nem mély Isten-szeretetből ered. Nagy könnyebb-ség szeretetünk elmélyítésében, ha Mária-hoz, Krisztus anyjához kapcsolódunk.

A gyakorlás: Egy élsportoló mondta: „A győzelem titka, hogy addig fut az ember, míg össze nem esik. Aztán fölkel és tovább fut.” A mai kor sok terhet rak ránk, családokra. Naponta edzenünk, gyakorolnunk kell magunkat, hogy növeljük, szinten tartjuk teherbírásunkat, ellenállásunkat a tömeghatásokkal szemben.

Egy fiatalasszony panaszkodott: „Nehéz mindig kitalálni, mit főzzek” – mondta. Az új ételek elkészítése általában nehezebb is. Ezért heti étlapot szokott összeállítani, amibe edzéséppen mindig került valami új étel is.

Az erős gyerekek nevelésében is nagyon fontos a gyakorlás. Egy házaspár mesélte: Mikor a gyerekek nyafognak valamiért, valami bajuk van, nem segítünk nekik azonnal. Azt tapasztaltuk, hogy így sokszor maguk is megtalálják a megoldást. Ha pedig valóban szükségük van segítségre, akkor is csak annyit segítünk, hogy onnan már maguktól mehessenek tovább. Ehhez több türelem kell, mintha azonnal és egészen „segítenénk” nekik. A gyerekek, pláne ha többen vannak, erősítik egymást. A köztük óhatatlanul kirobbanó veszekedésekbe is igyekszünk minél kevésbé beavatkozni, bíraskodás nélkül. Erre különösen is áll, hogy a gyerekek utánoznak minket. Ha azt akarjuk, hogy szeressék egymást, akkor elsősorban nekünk, szülőknek kell eléjük élni ezt a mintát.

* * *

Indítások a továbbgondolkodáshoz:

- ♦ Figyeljük meg, hol támad bennünket a „tömeg”, és mi milyen lépésekkel válaszolunk rá!
- ♦ Milyen módon tudjuk még erősíteni magunkat, gyerekeinket?

AHOL ISTEN SZERETETE MEGTAPINTHATÓ

Endrédy István és Cecília
(2002. július-augusztus)

Az Endrédy házaspár közös élete már csaknem három évtizedes, négy gyermekük közül három (Orsi, István és Rita) felnőtt és családos, a tizennégy éves Gábor még otthon nevelődik. Előadásuk témája a XXI. századi család.

– *A schönstatti Családkadémia előadóival folytatott eddigi beszélgetések során sok szó esett már korunk új és megoldásokra váró problémáiról, az információk és a reklámok áradatáról, a fogyasztói magatartásról, a pénz értékrend-átalakító szerepéről, illetve a mindezeknek mégis ellenálló Istenben hívő emberpárokról, akik képesek a XXI. század nemzedékeit is fölvertezni az említett veszélyek ellen. Hogyan lehet tehát „megkeresztelni” az új világot?*

– Ahogyan az őskeresztények is tették a maguk pogány környezetében. Nem voltak vallásos rendezvényeik sem a politikában, sem a gazdaságban, csupán a házaikban, a családjaikban élt az egyház. A kívülállók azt mondták: „Nézzétek, mennyire szeretik egymást!”

Ha valami kezd összeomolni, akkor azt Isten azért engedi meg – hitünk szerint –, mert valami sokkal jobbat szeretne felépíteni. A teremtető Istennek nem probléma létrehozni valamit, csak egyvalami jelent számára nehézséget: a szívünk megnyerése, mert szabadságot adott. Ahhoz, hogy Krisztus újra megszüles-

sen a szívekben, olyan térségre van szükség, ahol a keresztény élet növekedhet. Ez a 24 órás keresztény légkör – ma már csak – a családban teremthető meg. Itt dől el, hogy „konzumidióta” vagy eredeti személyiség fejlődik egy emberből.

A reklámok sugallta hamis jólét helyett valami sokkal többet, értékesebbet kellene adnunk a gyermekeinknek: testvéreket, jó hangulatú, közös játékokat, vagyis önmagunkat.

A fogyasztás kultúrája helyett a kiválasztás kultúráját tanuljuk meg. A tárgyak világában, a szellemi és eszmei irányzatok túlkínálatában nélkülözhetetlen a kiválasztani tudás. Ehhez persze döntésekre képes, szabad emberekre van szükség. Ezért valljuk azt, hogy korunk „megkeresztelésében” a családoknak kulcsszerepe van.

– Mit remélhetünk a családegyház feltámasztásától? Milyen szerep vár a családra a jövő Egyházában?

– A család hordozza a jövőt. A pap- és szerzeteshiány, az elvallástalanodás sokfelé a templomok bezárásához vezethet. Ezt az élethelyzetet a családokban kialakuló keresztény légkör fogja áthidalni. „A család kapta Istentől azt a küldetést, hogy... tegyék a családot az egyháznak valóságos háziszentélyévé... Jól teszik a családok, ha valamilyen szövetségbe tömörülnek, hogy könnyebben érthessék el apostoli céljaikat.” (II. Vatikáni Zsinat: A világiak apostolkodása 11.)

– Még egészen fiatal házasságok voltak, amikor elköteleződtek a Schönstatt-lelkiségben. Hogyan vált családokat az „új ember” személyiségének bölcsőjévé? Szeretném, ha bemutatnátok gyermekeiteket! Hogyan formálódtak ilyenné? Hiszen jogos büszkeséggel gyönyörködhetek bennük és unokáitokban.

– A büszkeség nem jogos, mert gyermekeink a Szűzanya érdeméből olyanok amilyenek. Ő az „új ember” (Kol 3,10) előképe és példaképe. Ezért – a schönstatti módszer alapján – a Szűzanyát kértük fel, legyen családuink nevelője (nemcsak gyermekeinké).

Törekvésünk, hogy olyan keresztény „farkasok” legyenek, akik tudnak küzdeni, szembeszállni a kor magával ragadó eszméáramlataival. Hogy sikerült-e? Azt az idő és a jó Isten dönti el. Orsi hat éve ment férjhez Péterhez, azóta három gyermekük szü-

letett. Ők A Szív olvasóinak valamelyest bemutatkoztak már az *Élet a Szűzanyával* című írásukkal, amely a májusi számban jelent meg. István fiunk informatikus, a feleségét szintén Orsinak hívják, ők itt laknak a közelünkben. Balázs nevű kisfiúkkal együtt hamarosan örülhetnek a második babának. Rita most diplomázik, Marci, a férje történelmet és magyart tanít egy középiskolában. Valamennyien – Gábort is beleértve – elköteleződtek a Regnum Marianum közösségben is.

A fentebb említett keresztény légkör jellemzője nemcsak a mindennapi közös esti ima, hanem a bizalom és a vidám hangulat. Őszintén szólva, nem is volt nehéz megadni gyermekeinknek a szabadságot és a bizalmat, mert maximálisan megszolgálták. Kamaszkorukban – minden lelki nyomás nélkül – csak meghívtuk őket a közös imára, tiszteletben tartva bontakozó önállóságukat. Éltek is a szabadsággal (=nem mindig jöttek imádkozni), de ennek gyümölcseként felnőtt korukban, amíg velünk laktak, mindig szívesen jöttek. Nagy segítség ebben a hasonlóan gondolkodó családok közössége is, hiszen a barátok, házastársak is innen származnak. Isten kegyelméből megkapták a hit ajándékát, vagyis tanulhatunk is tőlük.

– *Családokban milyen szerepet szántok a televíziónak, a számítógépnek s a pénznek?*

– Nálunk a tévé az alkalmazkodás remek eszköze. Hiszen a megnézendő műsor kiválasztása is már megegyezés eredménye. A műsor végén lekapcsoljuk a televíziót, és ez nem mindig könnyű. Később jó beszélgetési téma. Kamasz gyerek esetében kiváló lehetőség a vitára, ami erősíti a személyiségét, nekünk pedig az Istenbe vetett bizalmunkat. Ilyenkor ugyanis mást nem tehetünk, mint vitatkozunk vele, és imádkozunk egy jó barátért, akire ő is hallgat. A számítógép használatakor is – hasonlóan a tévéhez – a gyermekek számára szükség van bizonyos szabályozásra az időt és a tartalmat tekintve. Az Internet használatakor is a kiválasztás tudományára van szükségünk. Nagy könnyebbség volt számunkra, hogy informatikus fiunk szelídebb, ötletesebb játékiprogramokkal látta el a virtuális világba növekvő öccsét. Még így is kemény küzdelmeket kell vívniuk a szabályok megtarta-

tásával. Vigasztaló jelek is vannak. Gábor tizenhárom éves korában őszinte felháborodással mesélte, hogy egyik osztálytársának milyen veszélyes számítógépes játéka van: „Az autóversenyzés során plusz pontot kapsz azért, ha nekimesz a kamionnak, felborítod a melletted haladót, ha a szembejövő sávba mész! Mondtam is neki, hogy nem csoda, ha a 17 éves autóvezetők a valóságban annyit karamboloznak!” Egyébként ma összehasonlíthatatlanul nehezebb a gyereknevelés, mint akár 10-15 évvel ezelőtt.

A pénz is eszköz, akár a számítógép, amit lehet jól és rosszul használni. Az étel is eszköz, mert általa jutunk energiához. Régi jó szokásként étkezés előtt és után imádkozni szoktunk. De ha egy darab sajt felett tudunk imádkozni, miért ne tehetnénk meg ezt a pénztárcánkkal is? Amikor kivesszük az automatából a fizetésünket, elmondhatunk egy rövid fohászt: „Köszönjük, Urunk! Segíts, hogy jól gazdálkodhassunk vele, segíts, hogy ez a pénz családjunk és mások szükséges javait szolgálhassa...”

– *Mi volna tehát a megkeresztelt család hivatása? Hogyan figyelhető meg, érhető tetten a házasság szentségének működése egy-egy család mindennapjaiban?*

– Mivel különbözőek vagyunk, a hivatásunk is különböző. Általánosságban azonban elmondható, hogy a család feladata Isten szeretetének sugárzó tűzhelyévé válni, olyan légkört teremteni, melyet nem a technika formál, hanem a szülők szeretete.

A szentség Jézus szeretetének látható jele. Nos, a házasságban és a családban naponta rengeteg jele látható Jézus szeretetének. Például, ha hibáztam, elfogadnak, továbbra is szeretnek. Mi ez, ha nem az irgalmas Jézus látható jele? Megbántottak. A fájdalmat felajánljuk, hozzátesszük Krisztus szenvedéséhez (Kol 1,24). Máris értelmet nyert az értelmetlennek tűnő fájdalom. A házastársam rendetlen. Ha azt mondom neki: „Te még rendetlen is lehetsz!”, a nagylelkűség nagylelkűséget szül. Így közvetítjük egymás számára Isten szeretetét. Ez a kisugárzás a létapostolkodás, vagyis a család pusztá életmódjával a „mennyei Jeruzsálem” (Jel 21,3) egy-egy házát hozza létre, ezáltal válik ekkleziológiává, egyházacskává (Aranyászajú Szent János kifejezésével).

ISTEN PEDAGÓGIÁJA: A SZABADSÁG PEDAGÓGIÁJA

Gódány Róbert és Rita
(2002. szeptember)

Gódány Róbert és Rita öt felnőtt gyermek szülei és nyolc unoka nagyszülei, a Magyar Schönnstatt-Családmozgalom vezető házaspárja; egy Balaton-felvidéki kis faluban élnek.

– *Miért a szabadság a legmegfelelőbb közeg a fejlődéshez, a növekedéshez?*

– Már egy kisgyermeknek is megadhatjuk a választási lehetőséget: Milyen kenyeret kérsz, lekvárosat vagy mézeset? (Nem: mit akarsz reggelizni?) A tapasztalat igazolja, hogy e lehetőség adásával elősegítjük a kibontakozást, indokolatlan korlátozással pedig – és minden, nem feltétlenül szükséges korlátozás indokolatlan – hátráltatjuk.

Isten szabadnak teremtett bennünket. Akaratot adott a döntéshez, erőt, hogy érvényt szerezzünk döntéseinknek. Csírájukban az újszülöttekben is megvannak ezek a képességek, és ki akarnak bontakozni. A szülői bölcsesség sokat segíthet. Ők növelik fokozatosan a kicsik életterét, hogy egyre otthonosabban éljenek benne.

Ha valaki olyan körülmények közé születik, ahol lehetetlen akaratának ilyen kibontakozása, tehát nem, vagy csak ritkán tud döntést hozni, akkor választási helyzetben később is csődöt mond, hiszen nem tud élni szabadságával. Ez az egyik súlyos következménye annak, ha hiányzik egy fejlődő szervezet körül

a szabadság közege. Másrészt olyan életérzés alakul ki így a gyermekben, amely gátolja a többi lelki-szellemi képessége fejlődését is. Egyik felnőtt gyermekünk például kétéves kisgyermekkel ment a szentmisére, s ott látnia kellett, hogy a legtöbb szülő folyamatosan fegyelmezte hasonló korú gyermekeit, vagyis sem életkorhoz, sem élethelyzethez nem alkalmazkodó korlátozó intézkedésekkel terhelték meg a kicsik számára a szentmiséhez, végső soron a jó Istenhez fűződő kapcsolatot.

– Az igazi szabadságról Lázár Ervin egyik meséjéből kiindulva beszélgettem többször fiatalokkal. Szegény Dzsoni „a világ legszabadabb emberé”-nek tartja magát, pedig igazán akkor kezd szabaddá válni, amikor „veszélybe kerül” a szabadsága, hisz beleszeret Árnikába. Oldjátok fel ezt a látszólagos ellentmondást!

– Szegény Dzsoni először azt véli, hogy ő a világ legszabadabb embere. Kénye-kedve szerint, kötetlenül él. Hamarosan rájön, hogy valójában saját kötetlenségének a rabja. Amikor beleszeret Árnikába, először félti kötetlenségét, nem akar lemondani róla, később viszont szabadon igent mond mindarra, ami szíve választottjának jó.

Egymásnak feszülő, egymással ellentétes erők működnek bennünk. Jó esetben egymást kiegészítve képeznek harmonikus, szerves egységet. Ilyen két erő például a szabadság(vágy) és a szeretet. Szabadságunkkal úgy élünk, hogy döntést hozunk. Utána a szabadságot az által a tudat és érzet által éljük meg, hogy mi magunk döntöttünk. A szeretetben is, mellyel valakihez odafordulunk, akarati aktus, döntés van. Ez a döntés a legmagasabb rendű emberi cselekvés, melyben minden más, a szabadság is kiteljesedik. Szabadságunkkal akkor élünk leginkább, amikor szeretünk. A szeretet azonban kötöttség is, ezért mindig marad itt egy bizonyos feszültség, amit nem kell, nem is szabad kiiktatnunk. Az életben a helyesen megélt és vezetett feszültség a növekedést előidéző egyik összetevő.

– A Teremtő szabadnak teremtett bennünket, és ezzel hatalmas kockázatot vállalt. Olykor még szemrehányást is tennénk ezért a szabadságért, de „emberhez méltóan”, nagylelkűen csak szabad akarattal vála-

szolhatunk neki az étellel kapott ajándékára. Isten mindnyájunkat a világ legszabadabb emberének álmódott. Miből vesszük ezt észre?

– A szabadság megélése nem magától értetődő. Elsősorban a családi környezet járul hozzá – különösen az élet első két-három évében van jelentősége –, vagy sajnálatosan nem járul hozzá a lelki-szellemi kibontakozáshoz.

Ennek a kibontakozásnak része a szabadság élménye. Jó esetben észrevehetjük, észlelhetjük a jó Istennek ezt az álmát magunk és mások esetében is. Babits így fogalmaz: „...van szivemben akarat, s tán ha kezem másképp legyintem, a világ másfelé halad”. (Az elbocsátott vad)

Amikor kisebb-nagyobb döntéseket hozunk, melyeknek ilyen vagy olyan következményei lesznek, észrevehetjük, hogy Isten ilyennek gondolt el. Megfontolom és eldöntöm például, mire fordítom az ébrenlét idejét, milyen tanulmányokat folytatok, minek alapján, kit választok házastársamnak, mivel töltöm a szabadidőmet, bekapcsolom-e a televíziót vagy sem, milyen adást nézek meg, egyáltalán mennyi időt fordítok a tévére, vagy milyen újságot olvasok...

Aki eljut oda, hogy igazán Isten szeretett gyermekének érzi magát, az egyben a világ legszabadabb emberének is érzi magát.

– Isten pedagógiáját ellesve hogyan teremthetjük meg a szabadság légkörét a családban? Hogyan jellemeznétek a bizalom légkörét?

– Megfigyeljük, hogyan bánt velünk a jó Isten. Szabadságot ad bizonyos kereteken belül és bízik bennünk, hogy – előbb vagy utóbb – élünk az esélyekkel. Mint szülőknek, benső szabadságra és bizalomra – Istenbe vetett bizalomra, abból fakadó önbizalomra és a gyermekeink iránti bizalomra – van szükségünk. Elfogadjuk magunkat és egymást a családban, és örülünk egymásnak.

Amilyen mértékben kezd élni bennünk mindez, olyan mértékben alakulhat ki körülöttünk a szabadság és bizalom légköre. Sok apró mozzanat járulhat ehhez a légkörhöz. Észrevevesszük például a nagyot, a jót, a másik ember jó képességeit és teret is engedünk neki. Ritkán parancsolunk vagy tiltunk, gyakrabban kérünk gyermekeinktől. Nem telepszünk rájuk felnőttes jelenlé-

tünkkel, csak örülünk, mert vannak. Figyelünk és tekintettel vagyunk arra, ami bennük végbemegy. Sokat beszélgetünk velük, érdekel mindaz, ami fontos nekik.

– Mit jelent a szabadság a házaspár vonatkozásában? Mit jelent ebben a vonatkozásban a jog, a kötelesség? Kinek, minek lehet „előjoga” a másik irányában?

– Az esküvőn egymás iránti szerelem-szeretetünkéből fakadóan „holtomiglan-holtodiglan” összekötöttük az életünket. Mennyire voltunk szabadok ebben? Ki-ki élethelyzetének, adottságainak megfelelően. Ezért egész életünk nagy feladata, munkája, hogy mindig továbblépjünk a nagyobb szabadság felé: újra és újra szabad elhatározásból igent mondjunk a társunkra, keressük és meglássuk benne Isten művét, elfogadjuk olyannak, amilyen.

A jog és a kötelesség segíthetnek néha, a szabadság lelkülete azonban inkább a nagylelkű szeretettel rokon. Felülemelkedik a kicsinyes önérdeken és azt keresi, ami a másiknak a javára válik.

– A szabad akaratú emberpár hogyan terjeszti ki ezt a szabadságot nevelődő gyermekeire?

– Aki szabadnak érzi magát, az a másik ember, így saját gyermeke szabadságát is nagyra értékeli és segít szabaddá válnia. Például a kisgyermek életterének lassú, fokozatos növelésével. Az elv viszonylag egyszerű: amit a gyerek maga meg tud tenni, azt tehesse meg. Olyan dolgokban, amelyek kapcsán nem történhet jóvátehetetlen hiba, engedjük, hogy döntsön és esetleg hibázzon, hisz mi magunk is sokat tanulunk a hibáinkból. Legyen neki is joga a tévedéshez, mint ahogy Isten nekünk, felnőtteknek is megadja ezt a jogot.

– Milyen tehát egy olyan család, amelyben a házaspár és gyermekeik egyaránt szabadok?

– A másik szabadságának a megengedése gyakran áldozattal jár, és nem teszi könnyűvé az életet. Mi a közösségben ilyenkor azt mondjuk: „a szeretet fájhat”, és igyekszünk följánni az áldozatot a kegyelmi tőkébe.

Minden családtag érzi, hogy szabad olyannak lennie, amilyen, miközben arra törekszik, hogy egyre tökéletesebb legyen.

– Az ideális felvázolása után beszéljessünk a hibákról is, hiszen mi nagyon gyarló módon közelítjük csak meg Isten pedagógiáját. Mit és hogyan hozhatunk ki a hibákból? Vannak-e erről tapasztalataitok?

– Vannak bőven. Erről öt felnőtt gyermekünk sokat tudna mesélni. Ha a tudatunkba őszintén beengedjük hibázásunk tényét és ezt a jó Isten irgalmas szeretetébe vetett bizalommal mint az Ő gyermekei tesszük, akkor javunkra válnak a hibáink is. Csökkenhet az önteltségünk, talán kevésbé leszünk gőgösek, és növekszik bennünk az alázatosság.

A gyermekek oldaláról nézve helyesnek tartjuk, hogy tudatosítsák azt, hogy szüleik is hibáznak, lássák azt is, hogyan bánunk hibáinkkal: nem csodálkozunk rajtuk, de nem engedjük meg nekik, hogy otthon érezzék magukat nálunk.

HITVESI SZERELEM ÉS A CSALÁDTERVEZÉS

Tirczka Imre és Zsófi
(2002. október)

Tirczka Imre és Zsófi 14 éves házasok. Budapest VIII. kerületében élnek öt gyermekükkel: Domonkos 11, Noémi 8, Sebestyén 7, Orsolya 6, Barnabás 2 és fél éves. Imre agrármérnök, Zsófia védőnő.

– *Bíró László, a magyar püspöki kar családokért felelős püspöke sokszor hangoztatja, hogy nem a család van válságban, legföljebb az egyes ember. Hogyan előzheti meg a házasságban élő ember ezt a többeket is magával rántó válságot? Milyen kapaszkodót jelent a hitvesi szerelem?*

– Mi is úgy gondoljuk, hogy az egyes ember van válságban. Az ember saját elbizonytalanodása azonban a család többi tagjára, a család légkörére is óhatatlanul hatással van. Ebben a kérdésben hitvesi szerelmünk ereje és az ebből való kisugárzás erőt adhat saját magunknak, de mások számára is iránymutató jel lehet. Ennek alapfeltétele, hogy hitvesi szerelmünkre odafigyeljünk, óvjuk és törődjünk vele. Ügyelni kell arra, hogy fő „tartóelemei” szilárdan álljanak. VI. Pál pápa Humanae vitae (1968) kezdetű körlevele négy ilyen oszlopát sorolja fel a házastársi szerelemnek: emberi, azaz érzékelhető és lelki, amely jóval több az ösztönösnél: érzéki, érzelmi, szellemi és lelki szereteten alapul; teljes, mert a házastársat nem valamiért, hanem önmagáért szeretjük, nagylelkűen teljes testi és lelki önátadással; hűség és

kizárólagos az élet végéig; illetve termékeny: folytatásra, új élet fakasztására hivatott.

– *Rangsorolhatók-e ezek az tartóelemek? Melyik a legfontosabb?*

– Nem, ezek nem rangsorolhatók, mindegyik egyformán fontos. Egyiket sem jó túlhangsúlyozni, vagy semmibe venni. Ha valamelyik tartóelem tartósan meggyengül, az a többit is gyengíti, hisz ezek az elemek számtalan ponton kapcsolódnak egymáshoz, egymásra támaszkodnak. Természetesen az élethelyzettől függ, hogy melyik mikor kerül inkább a figyelem központjába.

– *Baj, ha sokáig nincs gyerek, de az is megijesztheti a fiatal házassokat, amikor három éven belül már három pici várja el (joggal) a szülői gondoskodást. Ugyanez az időszak van adva arra is, hogy a házaspár testi-lelki odaadása egymás iránt lassan kibontakozzék. Mi erősíti, mi gyengíti ezt a sajátos kommunikációt?*

– Valóban, itt két erő áll egymással szemben: A házaspárok testi és lelki kapcsolatának legbensőbb és egyik legszebb kifejezése a házastársak testi érintkezése, ami örömük forrása. De ugyanebből adódik a házasság egyik alapnehézségének a gyökere is, hiszen a gyermekvállalásnak lehetnek korlátai. Egyik oldal tehát, hogy fontos a testi kapcsolatnak mint erkölcsi értéknek, testi-lelki gazdagodásnak az ápolása, karbantartása, a másik pedig, hogy még vagy már nem vállalhatunk több gyermeket.

– *Hogyan teremthető meg az összhang a testi szerelem karbantartása és a családtervezés között?*

– Isten különleges ajándéka, ha egy házaspár a családtervezés minden gondját a Gondviselésre tudja bízni, és emellett testi kapcsolatát nem árnyékolja be az aggodalom egy újabb gyermekáldás lehetősége miatt. A gyakoribb azonban az, hogy a házasság során előbb vagy utóbb döntéshelyzet elé kerülünk, vállalhatunk-e több gyermeket. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a házastársak közös döntés alapján (és itt a közös döntésen van a hangsúly) olyan családtervezési módszert válasszanak, amely lelkiismeretüknek megfelel, testi és lelki egészségükben nem tesz kárt, mind a két fél elfogadja, valamint nehézségeit, következményeit is együtt hajlandók vállalni.

– Mit tanít erről, illetve milyen megoldást ajánl erre az Egyház?

– Az Egyház is óriási értéknek tartja a testi-lelki szerelmet, melyet ápolni kell, hogy erősödjön a házasság. A Humanae vitae szerint „...azokat kell felelős szülőknek mondanunk, akik okos megfontolás és nagylelkű elhatározás után több gyermeket fogadnak el; vagy akik komoly oknál fogva és megtartva az erkölcsi törvényeket, meghatározott vagy bizonytalan időre úgy döntenek, hogy több gyermeket nem hoznak világra.” Az alapnehézség feloldására az egyház lehetséges megoldásként a természetes családtervezést ajánlja.

– Mi ennek a titokzatos fogalomnak (TCST) a jelentése? Miben különbözik a családtervezés a fogamzásgátlástól?

– Többféle természetes családtervezési módszer létezik, közös jellemzőjük a termékeny és terméketlen napok meghatározása. Megbízhatóságukban azonban jelentősen különböznek egymástól. Mi a tüneti hőmérőzéssel (TCST) alkalmazzuk és oktatjuk is. Ennek lényege, hogy a női ciklus során megfigyelhető testi jelekből (pl. ébredési hőmérséklet, nyák) következtetünk arra, hogy mikor vagyunk termékeny és terméketlen szakaszban. A természetes családtervezési módszer a szervezetben nem gátol semmit, ezért nem fogamzásgátlás. Családtervezés, mert segítségével elkerülhetjük, illetve elősegíthetjük a fogamzást.

– Felfogható-e a női ciklus pusztán biológiai „műszerként”? Milyen hatással volt az rád, Imre, amikor szembesültél Zsófi nőiségének ezzel az oldalával?

– Számomra a női ciklus rejtélyes dolog volt annak ellenére, hogy tanultam róla. Sokáig pusztán biológiai adatok összessége volt, amelyeket nem kapcsoltam össze a női és férfi lélekben, tulajdonságban rejlő különbségekkel. Sok dolgot igazán akkor értettem meg, amikor közösen csináltuk már a természetes családtervezést, figyeltük és értékeltük a testi jeleket, ezáltal egyre jobban megismerve és megértve egymást. Most, hogy részese vagyok a ciklikusságnak, úgy érzem, hogy a társam még jobban bizalmába fogad, mivel feltár előttem egy titkot, amely kettőnkön kívül mindenki másnak rejtve marad. Ez a feltárlkozás őt véd-

telenebbé, bizonyos mértékig kiszolgáltatottá is teszi, de így még inkább rám hagyatkozik, még nagyobb bizalmat ad nekem. A ciklikusság naponkénti nyomon követése révén minden nap szembesülünk a nő és a férfi között fennálló biológiai és lelki különbségekkel. E különbségeket tudatosítanunk kell, és tudatosan alkalmazkodnunk is hozzájuk mindennapjainkban. Ez az alkalmazkodás a másik fél iránti tisztelet kifejezésének egyik nem könnyű módja.

– Melyek tehát a TCST előnyei és melyek a vele járó fontosabb problémák? Milyen visszatérő nehézségeket tapasztal egy TCST-t gyakorló feleség, Zsófi?

– Előnyei közül kiemelhető, hogy a TCST nem avatkozik a szervezet működésébe, nem igényel orvosi segítséget, nincs mellékhatása, olcsó. Az önmegfigyelés elősegíti a nőgyógyászati és hormonális betegségek korai felismerését. A nők jobban megismerik saját szervezetük működését, ezáltal egészségtudatuk és termékenységtudatuk erősödik. Az állandó együttműködés fokozza az egymás iránti figyelmet, javítja és gazdagítja a pár kapcsolatát. Nehézségei közé tartozik, hogy a módszert meg kell tanulni, a megfigyeléseket rendszeresen kell végezni, a házastársaknak együtt kell működni, korábbi életmódjukat, életszempontjüket és szokásaikat is kissé át kell alakítani. Mind a terméketlen, mind a termékeny napok rejtenező buktatókat magukban. A termékeny napok – ha épp nem szeretnénk gyermeket – lemondást, áldozatot, önfegyelmet, önmegtartóztatást és a másakra való odafigyelést igényelnek. Ráadásul a feleség általában ilyenkor kívánja legjobban a testi együttlétet, ilyenkor igazán jókedvű, földobott. Viszont az is nagyon igaz, hogy nem az egyetlen örömszerzési mód a testi egyesülés. Gondoljunk csak vissza az udvarlás vagy a jegyesség idejére!

– És milyen „fogásokat” ajánlotok a terméketlenség időszakára a férjeknek, illetve a feleségeknek?

– A TCST segítségével előre tudja a házaspár, hogy mikor következik be a terméketlen időszak, ezért lehet rá készülni, ugyanis ilyenkor a feleség legtöbbször kevésbé fogékony a testi kapcsolat iránt. Erősíteni kell a lelki-szellemi kapcsolatot, mivel

enélkül nem jöhet létre teljes egység a testi szerelemben. A férjek ilyenkor „vessék be” az apró figyelmességek praktikáit, úgy, ahogyan udvarló-korukban csinálták (virág, hazatelefonálás); ilyenkor (is) megdicsérhetik a pompás vacsorát; fordítsanak gondot a testápolásra (hajmosás, borotválkozás); nagyobb türelmet tanúsítsanak feleségük iránt, és általában adják értésére: elfogadlak úgy, ahogy vagy.

Az asszony ilyenkor rukkoljon ki férje kedvenc ételével; ő is adjon magára (szépítkezés, öltözködés) otthon is; szabad neki is udvarolnia...

– Hogyan vezessük be a gyerekeket ebbe a sokak által tabunak tekintett kérdéskörbe?

– Vannak olyan kulcsfontosságú értékek, amelyeket a gyermekeknek a családban, a szülőktől kell megkapniuk, amit nem háríthatunk át sem kényelemszeretből, sem álszeméremből az oktatási és nevelési intézményekre és különösen nem a médiára. Nekünk kell saját életünkkel példát mutatni, a mindennapi beszélgetések során koruknak megfelelő szinten kérdéseikre választ adni. Idejében és megfelelő módon megmutatni a helyesnek tartott utat és értéket. És mindezt úgy, hogy teljesen magától értetődőnek hangozzék: a házastársi szerelem és a gyermekek felelősséggel és örömmel teli várásának titkai ne legyenek tabutémák a családban.

– Kérlek, adjatok szempontokat Olvasóinknak a továbbgondolkodáshoz! A legutóbbi interjúból kimaradt a „házi feladat”, ne kövessük el most is ezt a mulasztást!

– Házaspárok mondják el egymásnak, mivel okozott neki örömet a másik az udvarlás idején. Elevenítsék fel, milyen volt udvarlásuk idején, mivel akartak egymás kedvében járni.

– Hová fordulhatnak azok, akik a TCST-ről többet akarnak tudni, akik el akarják sajátítani?

A pesti ferenceseknél (Budapest V., Ferenciek tere) szerdánként délután ötötől hétig működik TCST tanácsadás. Érdeklődni a 76/493-077-es telefonon lehet, vagy a www.tcst.hu weboldalon.

VÉGLEGES SZERETET

Ther Antal és Ágnes
(2002. november)

Ther Antal és Ágnes a schönstatti Családakadémia egyik előadó házaspárja. Fontos témát választottak: a veszekedés kultúráját. Erre tanítanak minket is.

– *Olasz, ír, de talán magyar családok életét is gyakran óriási, lelket felszabadító veszekedések tarkítják, jelenetekkel, vádaskodással, ajtócsapkodással. Ezeket utóbb persze kibékülés követi, könnyekkel, ölekezésekkel, fogadkozásokkal. Talán van, aki még élvezi is. Sajnos, a gyerekek a legkevésbé, vagyis lelkünk felszabadítására mégis valami mást kellene kiagyalni. A veszekedés kultúráját milyen lépések jellemzik?*

– A veszekedést úgy kellene felfogni, mint egy szenvedélyesebb vitát. Még egy ajtócsapkodós veszekedésben is akkor van esélyünk a megegyezésre (azaz a növekedésre), ha emberi méltóságában nem bántjuk meg a társunkat. Ez talán a legfontosabb szabály. Jószándékú ember sosem veszekszik úgy, hogy most porig alázom a másikat. Ami tehát a technikát illeti, íme, néhány jó tanács:

Vitázzunk tisztességesen! Őrizzük meg emberi méltóságunkat és tartsuk tisztelőtben a társunkét is. Ne használjuk ki ilyenkor a másik gyengéit! A bőbeszédűbb fél hagyja a másikat is szóhoz jutni. Testi fogyatékoságaink nem tartoznak a tárgyhoz.

Ha nehéz is a lelkünk, gondoljuk meg, kivel osztjuk meg gondjainkat. Minél kevesebb emberrel! Nő nővel, férfi férfival beszéljen, és ne keresztbe, mert az további bajok elindítója lehet. Egy másik férfi (nő) lehet megértő, de a feleség (férj) óhatatlanul

összehasonlít, és szíve máris kifelé indul a házasságból. Legjobb kettesben egy másik házaspárral beszélni a gondunkról.

A vitát akkor is lezárjuk, ha nem jutunk egyezségre. Meg-
egyezzünk, hogy majd nyugodtabban folytatjuk, esetleg leírjuk
álláspontunkat, és annak elolvasása után visszatérünk a problé-
mára. De mindennapjainkat nem mérgezheti meg egy vitahely-
zet, egy állandósuló konfliktus.

Ne térjünk el az eredeti vitatémától! Ne emlegessük föl tár-
sunk rossz szokásait, amelyeket egyébként elfogadtunk! Ne em-
legessük fel már megbocsátott sérelmeinket, hiszen ezzel min-
denkori megbocsátásainkat értékelnék le!

Nem mérgesedik el a vitánk, ha közben is tudjuk jelezni a
társunknak, hogy szeretetünk nem szűnt meg.

Nagyon fontos, hogy gyermekeink e területen is meglássák
kettőnk életében a fejlődést, a növekedést, mert megtanulhatják
belőle, hogy még két egymást szerető ember veszekedései is
szolgálhatják az előrelépést.

*– A megbocsátás és bocsánatkérés kultúrája nemcsak a házaspárok,
hanem minden keresztény napi feladata. Az előadásban említettétek,
hogy két különböző tekintélyű személy közötti konfliktus esetében ne-
hezebb a dolog. Ezek szerint házasoknak, akiknek a tekintélye egyenér-
tékű, könnyebb megbocsátani? Vagy mégsem?*

– Gyermekkorunkban a tekintély sokkal erősebb volt, és bi-
zonyára sok családban elvárták, hogy a gyerek kezdeményezzen
és kérjen bocsánatot. És ha mi vétkeztünk, a dolog helyén is volt.
De a félreértést nagyon nehéz volt elviselni, olyankor a bocsánat-
kérésre nem a bűnbánat ösztönzött, hanem, hogy már nehéz volt
a kukoricán térdepelni.

Mi sem ítélnék mindig helyesen, olykor alaptalanul büntet-
jük meg gyermekünket. Ennek tisztázása és ilyenkor a szülő bo-
csánatkérése csak használ a szülői tekintélynek.

Házastársként a megbocsátás nem könnyebb (megbocsátani
sosem könnyű), mégis egyszerűbb. Két ember között megtörtén-
het, hogy jóhiszeműen is megsebzik egymást. Mindketten jót
akarnak, és igazuk tudatában vitatkozva összevesznek. Ilyenkor
úgy tűnik, hogy az évek során fölépült házastársi közösség egy-

szerre semmivé válik. Mintha nem is léteznének többé az egymásról szerzett jó tapasztalatok. Aki megsebzett, most érthetetlenül, teljesen idegenül áll előttem. Hogy is kerülhettem egyáltalán közeli kapcsolatba ezzel az emberrel? Ám ez a kérdés semmit sem segít, csak az olyasmi, ami afelé mutatja az utat, hogyan jutunk ki a bajból. Ilyen lépés például, hogy odafordulok hozzá, és azt kérem tőle: Engedd, hogy újra jóban legyünk! Ezt az első lépést akkor is meg lehet tenni, ha egyáltalán nem érezzük magunkat hibásnak. És újrakezdhetjük, még ha mind a ketten úgy érezzük is: nekem van igazam. A szeretetünk erősebbnek bizonyul a konfliktusnál.

– *Milyen tanácsot tudtok adni arra a különösen házaspárokat érintő nehézségre, hogy ugyanazt a dolgot tízszer, hússzor, hetvenszer hét-szer kell megbocsátanunk? Mi a helyzet a jellemhibákkal, a beidegződött „gyengékkel”?*

– Valóban ez az igazán nehéz. És hogy tudjuk, ő nem is fog megváltozni. Viszont nem is volt valami tatarozásra szoruló épület, amin egyet-mást ki kell javítani, és utána tökéletes lesz. Igenis lehetnek neki hibái. Ezek akkor is megvoltak, amikor belésszerettem, meg most is, amikor még mindig van miért szeretnem. Ott van például az a rossz szokása, hogy lefekvés után szereti égetni az olvasólámpát. Nekem öt perc is sok, neki meg 15 is kevés. Megpróbálom tűrőképességem határát mondjuk 6-7 percre kitolni, majd egy nagy sóhajjal jelzem, hogy már aludnék. A társam észleli ezt és tudja, hogy a fény engem zavar, ő is sóhajt egyet, majd nagylelkűen félreteszi a könyvet és lekapcsolja a lámpát. Kölsönösen megbocsátottunk egymásnak egy-egy szókást. Eközben növekedtünk a szeretetben. Ezáltal alakul ki közöttünk az a harmónia, amire azt mondhatjuk, hogy véglegesen szeretünk és ez a végleges szeretet jelenti a házasság szentségét.

– *Hogyan tanulhatjuk meg a megbocsátást, a bocsánatkérést a családban? Hogyan nevelünk erre?*

– Meg kell tanulnunk kibékülni. A kibéküléssel nem oldódik meg a probléma, ami a zavart okozta. Viszont ahhoz, hogy megoldódjék, először ki kell békülnünk.

Ha valami komolyabb dologgal bántottuk meg a társunkat, jó kívánni a helyzetet, amelyben nyugodtan tudunk beszélgetni. Ehhez időre és olyan légkörre is szükség van, amikor mindketten oldottak vagyunk. A lényeg akkor történik, amikor ráébredünk, hogy egymás iránti szeretetünk nagyobb, mint az adott probléma, bármiről is legyen szó. Hogy a másik szeretetének a hiánya jobban fáj, mint az, amivel megbántott.

– *És az önnevelés? Hogyan lehetünk ebben egymás segítségére a házasságban?*

– Ha társamnak joga van rámutatni gyengéimre, rossz szokásaimra, túlérzékenységem gyógyul. Oldott légkör jön létre közöttünk, tudjuk, hogy a másik nem akar fájdalmat okozni. Nem fordítok neki hátat („csinálj, amit akarsz”), hanem azt mondom magamban, „csak nyugodtan csináld, szabad”. Egemás bírálatába csak belefáradunk, de ha hagyom őt érvényesülni, akkor megérezheti, hogy elismerem, és így érhetem el azt is leginkább, hogy valamelyest megváltozzék. A veszekedés oka sokszor önönön fontosságom tudata. Tartsam őt magamnál fontosabbnak, máris kevesebb lesz a veszekedés.

Hétköznapijaink gördülékenyebbek lesznek, ha hagyom, hogy a társam segítsen a hibáimra rámutatni, és hogy ezek a hibák az ő közreműködésével enyhüljenek, kezelhetővé váljanak.

A jó Isten a társamat nevelésemre is adta. Őt és csak őt szánta erre a célra. Tehát a társamon keresztül akar megszabadítani a hibáimtól, rossz szokásaimtól. Egyszerűen azért, hogy ő azt mondja nekem: gyere, szeretlek.

– *Mit jelent az, hogy véglegesen szeretünk?*

– Talán azt, hogy kilépek a saját világomból és megpróbálok eligazodni a másik világában. Olyannak fogadom el őt, amilyen. Ha a társam szeret, akkor ő sokszor hamarabb megbocsát nekem, mint én saját magamnak. Ahogy Szent János első levelében olvassuk: „Ha a szívünk elítél is bennünket, Isten nem ítél el minket. Isten nagyobb a mi szívünknel”. Sokszor a társam is nagyobb az én szívemnél. A társam sem ítél el, és segít, hogy magamnak is megbocsássak. Persze ő, ahogy mindnyájan tapasztaljuk, meg is tud bántani, hasonlóan ahhoz, ahogyan a gyerme-

keink is megbántanak bennünket. De akkor meg én próbálom őt szeretni, szeretettel fordulni hozzá, és emiatt a szeretet miatt engedem meg neki is, hogy egy kis fájdalmat okozzon. És ennek alapján talán gyermekeink, ha ezt sokszor átélik otthon, irgalmasságot tanulnak rajtunk és általunk. Illetve amikor én bántom meg a társamat, látva, hogy ő mégis tovább szeret, én is ezt az irgalmat élem át.

Idővel, ahogy öregszünk, az örömnnek és a fájdalomnak egy sajátos keveréke jöhet létre bennünk. Életünk nem lesz könnyebb, mint másoké, de minden történésnek jobban fel tudjuk fedezni az értelmét. Továbbra is emberi módon sírunk, de lassacskán megtanulunk isteni módon mosolyogni.

* * *

Néhány megvalósítható feladat:

- ♦ Készítsenek két listát: egyet a társuk rossz szokásairól, egyet azokról a tulajdonságairól, amiért megszerették. Mindketten külön-külön, s hasonlítsák őket össze.
- ♦ Szerencsés esetben (oldottan) nevetni is tudunk saját bogarainkon. A jó tulajdonságok listája gyakran igazi meglepetés. Segít fölidézni ismeretségünk kezdetét.
- ♦ Továbbra is feladat: hetenként egy este néhány órát kettesben tölteni. Lehetőséget biztosítva a kölcsönös figyelemre. Ezt ne vegyék el tőlünk se a gyerekek, se az egyházközség, se bárki más!

ISTEN SOKSZÍNŰSÉGE A MINTA

Endrédy István és Cecília
(2002. december)

Van-e értelme ma Magyarországon bármiféle házassági eszményt kitűznie maga elé egy-egy házaspárnak? Ha igen, hogy fogalmazható meg ez az eszmény?

Ha valamikor, akkor ma létkérdés egy házaspár számára a közös eszmény kitűzése. Hiszen unalomig ismétljük, de attól még nagyon igaz, hogy a média irányítja az emberek gondolatait, érzéseit, s egy-egy szappanopera adásakor emberek milliói egyazon „élményben” részesülnek. Vagy egy politikai propaganda nyomán ugyanazt és ugyanúgy tesznek, mint a többi ember. Még keresztényként is viselkedhetünk „tömegemberként” olyankor, ha nem meggyőződésből teszünk valamit, hanem mert mások így csinálják.

Otthonunk falai elvékonyodtak tehát a külvilág, a tömegtársadalom erejével szemben. A társadalom például ma nem tiszteli a házastársi hűséget, lebecsüli a gyermekáldást. Ezek az eszmék behatolhatnak falaink közé is. Emiatt ma különösen fontos, hogy tudatosan keressük és elfogadjuk Istentől kapott eredetiségünket, ami megőriz az eltömegesedéstől.

Egy házaspárnak nem nehéz arra gondolni, hogy egymásra találásuk nem véletlen. Isten vezette őket egymáshoz. Ezzel a gesztusával kijelentette nekik: „Ti ketten értékesek vagytok számomra. Akkor is így van, ha ti netán csalódnátok is magatokban vagy egymásban”.

A házaseszmény tulajdonképpen Istennek kettőnkkel kapcsolatos tervét jelenti. A már-már szokásos, egymásnak szánt es-

téink egyikén tegyük föl ezeket a kérdéseket magunknak: Mi az, ami mindkettőnknek örömet jelent: Mi a jó házasságunkban? Mik szeretnénk lenni mások számára?

Ezekre a kérdésekre adott válaszaink alkotják a házaseszményt. Szívünk vágya, Isten ígérete és hívása: ilyennek szeretnénk látni benneteket.

Segíthet a kérdés megválaszolásában, ha megkeressük, melyik szentírási kép illik ránk különösen is. Ha egy családnál a vendégek többször megfogalmazzák ezt: „Nem tudom, miért, de nálatok valahogy egyszerűen jó lenni!”, akkor az a család a Tábor hegyével azonosulhat, mert otthonukban megnyilvánul Jézus dicsősége, és így nem csak a szűk család érzi benne jól magát. Vannak családok, akik szárnyakat kapva járják be Erdélyt, Kárpátalját, és viszik oda a testi-lelki táplálékot. Ők talán a pünkösdi jelenet képével azonosulnának, Szentlélekkel eltelve meg akarják hódítani a világot Krisztusnak. A Golgota képét érezheti magáénak az a házaspár, amelyik abban látja feladatát, hogy szenvedéseit Istennek ajándékozza másokért.

Miért hasonlítható a családalapítás egy rend alapításához? Mi a Regulája egy családnak? És hogyan viszonylik mindez az Isten terveiben mindig fölfedezhető sokszínűséghez?

A szerzetesközösségek alapítói is megfogalmazzák a közös eszményét, azt, ami mindnyájukat mozgósította a közös cél, program megvalósításában, amely talán minden reggel lendületet ad nekik az újrakezdéshez. (Imádkozzál és dolgozzál – Mindent Isten nagyobb dicsőségére...) Nos, amikor két ember házasságot köt, szintén közösséget alapít, amelynek szüksége van közös eszményre, „jelmondatra”, amely kifejezi a házaspár Istentől kapott közös hivatását. Mivel egy családban – remélhetőleg – sokféle egyéniség él és bontakozik ki, szükség van a saját személyes eszményre is.

Milyen szeretnék lenni? E kérdésre adott válasz alkotja a személyes eszményképet. A személyes elhivatottságon keresztül akarja Isten megajándékozni családunkat, azon keresztül pedig a világot.

A család regulája talán így fogalmazható meg: egy életen át meglátni a jót valakiben, aki sokban, akár mindenben különbözik tőlem. Segít ebben, ha összegyűjtöm mindazt, amiben a társam, vagy valamelyik gyermekünk jobb, mint én. Mindebben tetten érhetjük Isten gondoskodását is. Jobban ki is derül, be is gyakorlódik a másiknak ez a tisztelete, ha például a közös esti imát minden alkalommal a család más-más tagja vezeti, alakítja. Mindenki jobban magáénak érzi, ha érvényesítheti egyéniségét, ugyanakkor a család imája is a lehető legszokszerűbb lesz, Isten sokszínűségének jobban megfelelően.

Jó-e, illetve mire jó, ha a „Szívemben a családotod” c. rovatnak a schönstatti Családakadémia előadásain „kupálódó” olvasói, vagy az ilyen szellemben élő, és eddig elszigetelten küszködő családok csoportokat hoznak létre?

Mindenképpen jó. Hiszen egymagában könnyen elbátortalanodik még a legelszántabb család is a sokszoros túlerővel szemben. Fontos, hogy erősítsük egymást. A csupán havonta (hogy ne akadályozzuk a saját család erősítését) összegyűlő családok kicserélik örömeiket, gondjaikat, s közben érzékelhetik, hogyan is „működik” Isten a családok életében. Akár a Szentírást, akár más lelki olvasmányt használnak, érdemes mindig feltenni a kérdést: Mit üzen ez nekünk, házaspároknak?

Milyen tanácsokkal szolgálnátok egy-egy olyan elszánt házaspárnak, akik környezetükben megpróbálnak ilyen csoportot összehozni? Ha lehet, vázoljátok ennek folyamatát az első lépésektől kezdve!

Az első lépés a személyes megszólítás. A második a csoportba tartozók érdeklődési körének kipuhatolása (társaskapcsolatok, gyermeknevelési élethelyzetek stb.). A legtöbbeket érdeklő témát feldolgozni vagy előadót keresni hozzá (3. lépés), majd öthet családonként összegyűlve, az előadót meghallgatva, megbeszélni közösen, hogy mindebből otthon mit valósítunk meg (4. lépés). Az ötödik az otthoni munka: mikor a házaspár gyakorolhatja a kibékülést, a családi imát, a gyerekek szabadságra nevelését stb. A legkisebb siker is erősíti magát a családot és a család-közösséget is. Úgy is fogalmazhatunk, hogy itt húzódik a határvonal a fogyasztói, vasárnapi keresztyén meg az önálló, az adni

is tudó között. Hatodik lépésként a családközösségben a következő találkozáson az újabb előadás meghallgatása előtt megbeszéljük, hogy sikerült megvalósítani egy-egy családnak a kitűzött célt. Egy-egy családközösség léte azt eredményezheti, hogy a belőlük tartozó családi otthonok őrését állnak a plébánia körül, mert bennük maga az Úr él és működik a házasság szentségében, maga a Szentlélek dolgozik a bérálás kegyelmei által. A keresztény családok szeretetkapcsolata által a szeretet hálója szövődik.

* * *

A már-már szokásos, egymásnak szánt estéink egyikén tegyük föl ezeket a kérdéseket egymának/magunknak:

- ♦ Mi az, ami mindkettőnknek örömet szerez?
- ♦ Mi a jó házasságunkban?
- ♦ Mik szeretnénk lenni mások számára?

ALKOTÁS, TEREMTÉS, ODAADÁS

Ther Ágnes és Antal
(2003. január)

A keresztény a munkát Isten alkotó, teremtő és önmagát ajándékozó működésében való részvételnek tartja. A társadalom nagyobb részében mégis inkább a teljesítmény, a siker előtt hajolnak meg, és láthatólag ez mozgatja a gazdasági életet is. Mi a lényeges különbség a kettő között?

A fogyasztói szemlélet azt sugallja, hogy értékesebb, aki sokat birtokol. Kérdés, hogy mi minek tudunk örülni? Annak, amit megveszünk, vagy annak, amit létrehozunk? Az alkotás öröme belülről fakad. Két fő tényezője, hogy közben másokért élünk, illetve hogy önállóan létrehozunk valamit. Így a munkában az ember két alapvető ösztöne, szenvedélye nyilvánul meg: az odaadás és a hódítás. Odaajándékozom a munkámat másokért. Meghódítom, legyőzöm a felásatlan kertet, a megoldatlan egyenletet, a piszkos edényeket, és valami nagy dolgot viszek végbe. Fontos, hogy mindenben észrevegyük az alkotás mozzanatát. Még ha csak befogadok, mint a tanuló, akkor is alkotóan megke-resem a számomra érdekeset. Bármin is dolgozom, tegyek többet annál, ami feltétlenül szükséges.

A munkának mindig van társadalmi vonatkozása. A Szent kísérlet című drámában – amely a jezsuiták paraguayi mintaállamát mutatja be –, a teakereskedők megkérdezik egyik társuktól: „Te miért mindig a jezsuiták ültetvényéről vásárolsz?” „Tudjátok – feleli –, ott a bennszülöttek boldogan dolgoznak. Nem a korbács miatt, hanem mert örömük telik a munkában. Minden

nap játszanak, eleget esznek, és eleget pihennek. Örömmel tesszik a dolgukat és ezt megérezni a tea ízén". Ma a nagy cégek vezetői, termelészservezői és humánpolitikusai úgy vélik, hogy a munka öröme helyett elég a jó minőségbiztosítási rendszer. Tévednek. A munka nem más, mint szeretettel fordulni az emberek és a dolgok felé, hogy alakítsuk őket.

Ki-ki hogyan választja ki, hogy milyen munkával kapcsolódjon be a teremtés folyamatába?

Úgy, hogy jó kapcsolatban vagyunk Istennel. Ő a kor, a szívünk hangja és a létezés útján közli velünk, hogy mit tegyünk. Az idők jeleivel elmondja, egy új Magyarországot szeretne látni, ahol önálló, felelős személyiségek vállalkozásokat építenek, és éppoly lelkesen formálják családjuk életét, hogy azokban éljen tovább az egyház. A szívünk hangja által mindnyájunkhoz személy szerint szól. Vágyakat ébreszt arra, milyen hivatást válasszunk, milyenné alakítsuk otthonunkat. Létünk ugyancsak magáért beszél: Ki és mi vagyok? Férj vagyok. Apa vagyok. Feleség vagyok. Anya vagyok. Orvos vagyok. Tanítónő vagyok. A lét az Isten legbiztosabb szava, de a szív hangja jobban megmozgat. Ezért a szív hangját is ellenőrizze mindig a lété. Az a próbája annak, hogy a hívás Istentől jön-e.

A munka helye egy-egy ember, család értékrendjében számos veszélyt is hordoz. Melyek ezek? És hogyan védekezhetünk ellenük?

A férfiaknak a család és a hivatás egyformán fontos. Hogy jónak bizonyuljanak a munkában, sokat dolgoznak. Az asszonyok gyakran féltékenyek férjük feladatára. „Kivel kötöttél házasságot, velem, vagy a cégeddel? Hol vagy most, miközben a levest kanalazod?” A férjnek is minden bizonnyal jobban megy a munka, ha érzi felesége bátorítását.

Más a helyzet, ha valaki menekül a munkába. Vége a munkaidőnek, de nem akarózik hazamennie. Mikor egy asszony hettente pucol ablakot és még a fehéreneműt is kivasalja, szintén menekül a munkába. Mindig elégedetlen önmagával és családtagjaival, mert lépten-nyomon akadályoztatva érzi magát. Pihenésről szó sem lehet. Időt szánni önmagára? Hisz akkor elmaradna a kötelességteljesítésben! Ritkán vagy sosem éli át a munka örö-

mét. Olykor természetesen mindenkinek lehet ilyen munkába menekülő időszaka. A jó Isten ilyenkor talán arra tanít, hogy a dolgok nem egyformán fontosak, és ha nem győzzük őket, akkor valaminek el kell maradnia. Helyesen szeressük magunkat, szakítsunk időt órá és magunkra is! Fáradt ember nem tud szeretni: egymásnál jó megpihenni.

A családok szétesésének oka sok esetben a túlhajsztolt munka. Meglehet, tényleg sok a feladat. De ilyenkor is keressük egymással a kapcsolatot! Őrizzük meg azt a bizonyos állandó közös estét hetente, és hozzá egy-egy néhány perces telefont naponta. Ne feledkezzünk meg a vasárnapról! Isten azt akarja, hogy ezen a napon testileg is, lelkileg is pihenjünk, és az együttlét öröme adjon lendületet a következő heti munkához.

Vannak-e ötleteitek arra, hogyan kerülhetők el az ún. sziszifuszi munka okozta buktatók?

Az egyhangú feladatokkal is nevel bennünket a jó Isten. Próbára teszi „kicsiben való hűségünket”. Ha viszont a munkánk tartósan ellenkezik alkotásra teremtett természetünkkel, keressük és valahogy meg is találjuk a kiutat, nehogy megbetegedjünk. Előfordulhat, hogy a hosszú évek óta otthon dolgozó, kis gyermekeket nevelő édesanyák időnként depresszióba esnek. Leleményességükön múlik, hogy tudják az ilyen helyzetet elkerülni, vagy kilábalni belőle. Egy-egy ügyesen megvarrt ruhadarab egy időre enyhítheti azt a hiányérzetet, amit a fáradságos munkával készített, majd rövid idő alatt befalt vasárnapi ebéd okoz. Kikapcsolódást nyújt egy-egy tornaóra hetente, vagy egy-egy felnőttel való találkozás, hogy az anyuka ne csak a gyermekeivel társaloghasson. Férfiak pénzkereső monoton munkájukból hazatérve kertészkednek, barkácsolnak. Vagy valami csöndes hobbit választanak maguknak: olvasnak, bélyeget gyűjtenek, állatokat tartanak.

A Teremtő a hetedik napon megpihent. Ti szoktatok-e pihenést engedélyezni magatoknak együtt és külön-külön?

Általános tapasztalat, hogy feladatainkhoz kevés a 24 óra. Ami nem fér bele a napba, éjszaka sem pótolható. Ezért előfordul, hogy a fejünk felett összecsapó hullámok közepette nyu-

godt derűvel leülünk megnézni egy jobbnak ígérkező tévéműsort, vagy elmegyünk biciklizni egy órára. Lényeg, hogy egy kis időre el tudjuk magunkat és gondjainkat engedni. Napi fél óra kellene arra mindenkinek, hogy olyasmit is tegyünk, ami „nem hasznos”. Ez lehet olvasás, zenehallgatás, beszélgetés és önfeledt játék a gyerekekkel, de fél órára el is bújhatunk akár szundítani anélkül, hogy a társunk irigykedne. Az élet nem csupán állandó harc a megélhetésért a szükségszerűséggel és a problémákkal. Több ennél.

Előadásotokban a családi élet sajátos alkotó területeiről beszéltetek. Kérem, emeljete ki közülük néhányat!

Korunk hódol a technika vívmányai előtt, pedig technikára csak itt a földön van szükség, mivel testi gyöngeségeink még korlátoznak. A mennyországban nem fog hiányozni például az autó. Az angyalok bizonyára elnézően mosolyognak a mi „egyre jobb” autóinkon. Ám vannak alkotásaink, amelyek az angyalokban is tiszteletet ébresztenek! Egy gyermek például, aki persze Isten teremtménye, de Ő igénybe veszi hozzá közreműködésünket. Az örökkévalóságra született ember nem kerül roncstelepre, hanem megváltoztatja az égi tájképet. Gyermekeink örökké élni fognak és ezt az örök életüket köszönik meg nekünk. Másik maradandó alkotásunk a nevelés és az önnevelés. Az életen át növekvő tudás és szeretet is örökkévaló. Tudjuk, hogy Isten irgalma utolér még az utolsó pillanatban is, mégis e világon alakítjuk ki örökkévaló mivoltunkat. Ilyen maradandó alkotásunk maga a körülöttünk formálódó, épülő család. Egyrészt az egyes családtagok személyisége nevelődik benne, másrészt a család közösen is létrehoz, kialakít szokásokat, napirendet, éves ritmust, ünnepeket...

Föltehetjük így is a kérdést: Mit termel a mi családi cégünk? Örömet. Ha bárki belép, nem tudja miért, de örül. Szabadságot, ahol mindenki szabadnak érzi magát. Megértést, ahol bárki kitarthatja a szívét. Mindaz, amit a házasságunkért teszünk, szintén munka.

Egy-egy munkanap mérlegét hogy a legjobb elvégezni?

A keresztény ember munkája nem csupán az anyagi világban történik, hanem a szeretet síkján is. Így amikor az esti imában felelevenítjük az egész napot, erre is gondolunk. És Isten jelenlétében beszélgethetünk is egymással az eltelt napról.

Hálát adunk az örömekért, hogy sikerült az óra az iskolában, szépek a palánták, újra üzemképes az autó.

Elfogadjuk a nehézségeket is, a soron kívül elvégzendő statisztikai kimutatást; az egyik gyerek rossz osztályzatát és hogy emiatt gyakorolni kellett vele; a derékfájást.

Végiggondoljuk a szeretet apró cselekedeteit, amelyekkel társunkat, gyermekeinket és egész környezetünket megajándékoztuk.

Végül a zsolozsma szavaival kérhetjük a gyümölcsözőség kegyelmét: „Add, hogy a magok, amit napi munkánkkal elvetettünk, az aratáskor örök értékű termést hozzanak.”

HEGYMÁSZÓK ELSZÁNTSÁGÁVAL A MINDENNAPOKBAN

Virágh Péter és Anna
(2003. március)

Ezúttal a Nyugat-Magyarországon élő ötgyermekes Virágh házaspárt, Annát és Pétert kérdeztük meg a schönstatti Családakadémia előadói gárdájából.

A Családakadémia előadásainak szórólapján két előadással szerepeltek:

Házasságunk az eszményünk, illetve a Családmenedzsment. Hány éve éltek már ebben az eszményi állapotban?

14 éve vagyunk házasok, de előadásunk címe nem azt jelenti, hogy már eszményi állapotban élünk, hanem azt, hogy házasságunk tökéletesítése, jobbá tétele, építése az egyik legfontosabb feladat az életünkben.

Ha megpróbálnánk a másik előadásotok címét magyar kifejezéssel helyettesíteni, mit javasolnátok? Ügyvitel, igazgatás, vezetés. Mohos Angéla így magyarázza a menedzsmentet, és ezek nélkülözik az idegen szó stílushatását. Miről szól valójában ez az előadás?

Többször föltettek már nekünk ilyen és ehhez hasonló kérdéseket: Hogy lehet egy szent és ősi szót, mint amilyen a család, összekötni egy hamisítatlanul modern, profán, az üzleti világhoz kapcsolódó kifejezéssel? Úgy, hogy ezt a szent és ősi közöséget a mai modern, profán és üzleties világban kell megélnünk. Talán nem szerencsés az idegen szó használata, de mivel naponta halljuk és alkalmazzuk, jobban érthető a jelentése, tartalma, mintha megpróbálnánk pontosan magyarra fordítani. Mene-

dzselni valamit azt jelenti: kitűzni a célt, felkutatni és felhasználni hozzá mindent, ami szükséges annak eléréséhez. Ha körülnézünk és megfigyelünk embereket, akik valamilyen módon átlagon felüli teljesítményt értek el, tanulhatunk abból, hogy mi mindent tesznek meg a nekik fontos cél eléréséért.

Mit tanulhatunk meg házaspárként egy sikeres bika-rodeóstól? „Ha összetörök is minden csontom, mikor összeforrnak, újra kezdem.” Talán kamaszodó gyermekeink vagy házastársunk lesz az, aki néha összetöri szívünket, és a velük kapcsolatos álmainkat. De másnap mindig újra kezddhetjük és újra is kezdjük.

Mit tanulhatunk egy sikeres menedzsertől, aki a válsággal küszködő gyárat talpra állítja, vagy azoktól a hegymászóktól, akik sok mindent kockáztatnak egy hegycsúcs meghódításáért?

Azt, hogy ami fontos nekik, azt minden más elé helyezik, és azért küzdenek, szenvednek fáradhatatlanul. Ha arra a kérdésre, fontos-e a házasságunk, családunk annyira, mint a hegymászonak egy hegycsúcs elérése, igennel felelünk, akkor azt a kérdést is feltehetjük, hogy hozunk-e vajon ugyanennyi áldozatot is érte.

Vajon nem nemesebb cél mégis a jó házasság, a boldog családi élet egy hegymászó diadalánál? Miért hozták példaként a hegymászókat, mi közülük lehet a menedzsmenethez?

Ma már a hegymászáshoz sem elég csak „mászni”. „Ahhoz hogy egy ember egy expedícióval eljusson a világ végére, többféle képességgel kell rendelkeznie. Értenie kell a pénzszerzéshez, tudnia kell összeállítani egy csapatot, felszereléseket kell kitalálnia és kipróbálnia, és természetesen szüksége van mászástudásra, kitartásra és tréningre” – mondta egy bizonyos Messner. Tehát nem elég csak „mászni”, hanem rá kell készülni, tanulni, döntéseket hozni és a csúcsot, a célt mindig szem előtt tartani. Mindent be kell vetni, azaz menedzselni kell az ügyet.

Hogyan valósul meg mindez a gyakorlatban?

Csapatot építünk, azaz beosztjuk a feladatokat. Nem az a fontos, hogy minden munkát együtt végezzünk, hanem az, hogy amíg mindenki teszi a saját dolgát, addig a közös célt is szem előtt tartjuk. Nemcsak attól épül a csapatunk, hogy mindig

ugyanott és ugyanazt tesszük, azaz nem kell az apának is minden pelenkázást és fürdetést végig asszisztálnia, mint ahogy nem lehetünk jelen házastársunk minden nehéz tárgyalásán sem, legföljebb lélekben. Házasságunk elején mi is csak így tudtuk elképzelni az egységünket, és megpróbáltunk minél több dolgot együtt végezni. Igyekeztünk együtt lenni, ha mosogattunk, takarítottunk vagy a gyerekeket fürdettük. Azt is megtapasztaltuk azonban, hogyha a külső körülmények nem teszik lehetővé ezt az együttlétet, az ugyan megnehezíti, de nem teszi lehetetlenné az egység továbbépítését. Ha a férjnek [vagy a feleségnek – a szerk.] 10-12 órát kell dolgoznia, vagy hetekre, hónapokra el kell utaznia, akkor ez még nehezebb. Ilyenkor fel kell idézni, mi tehát a közös cél, miért is hozzuk az áldozatokat.

Hogyan helyezkednek el ebben a föllállásban a gyerekek?

Házastársunkat örökbe, gyermekeinket kölcsönbe kaptuk. Ez azt jelenti, hogy amíg házastársunkkal a mind teljesebb egységet szeretnénk megélni, addig gyermekeinket illetően az a cél, hogy egy idő múlva önálló, független személyiséggé váljanak. Ezért fontos az, hogy első a házastársunk és a házastársi kapcsolatunk ápolása legyen. Persze ezt öt gyerek mellett nehéz megvalósítani, de mivel ez is cél, ezt a csúcsot se hagyhatjuk megmászatlanul.

Ahogy gyermekeink egymás felé fordulásunkból születnek, növekedni is ebből fognak: mélyülő szeretetünkből, veszekedéseinkből és kibéküléseinkből, az állandó újrakezdéseinkből.

TARTALOM

Előszó: CSALÁDAKADÉMIA A SZÍVBEN	5
ÖRÖM ÉS BÉKE A SZÜLŐÁGYON	7
AZ ERŐS CSALÁD ÉPÍTŐELEMEI I.	9
Interjú dr. Varga József és Kata házaspárral (2002. február)	
AZ ERŐS CSALÁD ÉPÍTŐELEMEI II.	15
dr. Varga József és Kata (2002. március)	
ARANYÁSÓK	19
Oláh Éva és István (2002. április)	
ÉLET A SZŰZANYÁVAL	23
Török Péter és Orsolya (2002. május)	
GYORSULÓ IDŐNK	29
Karikó Éva és dr. Sallai Tamás (2002. június)	
A SZÉLLEL SZEMBEN	35
Csermák Kálmán és Alice (2002. július-augusztus)	
AHOL ISTEN SZERETETE MEGTAPINTHATÓ	41
Endrédy István és Cecília (2002. július-augusztus)	
ISTEN PEDAGÓGIÁJA:	
A SZABADSÁG PEDAGÓGIÁJA	45
Gódány Róbert és Rita (2002. szeptember)	

HITVESI SZERELEM ÉS A CSALÁDTERVEZÉS	51
Tirczka Imre és Zsófi (2002. október)	
VÉGLEGES SZERETET	57
Ther Antal és Ágnes (2002. november)	
ISTEN SOKSZÍNŰSÉGE A MINTA	63
Endrédy István és Cecília (2002. december)	
ALKOTÁS, TEREMTÉS, ODAADÁS	67
Ther Ágnes és Antal (2003. január)	
HEGYMÁSZÓK ELSZÁNTSÁGÁVAL A MINDENNAPOKBAN	73
Virágh Péter és Anna (2003. március)	

ISBN 963 86371 2 9

9 789638 637123